РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО
РЕГИОНАЛНА ЗДРАВНА ИНСПЕКЦИЯ
ГР. ЛОВЕЧ

Адрес: 5500 Ловеч, ул.”Съйко Съев”№27 А, тел. 068/601 518, факс: 068/601 511, E-mail: rzi@rzi-lovech.bg

ГОДИШЕН АНАЛИЗ

на здравно-демографското състояние и здравната мрежа в Област Ловеч за 2019 година

м. юли 2020 г.

Здравно-демографска характеристика на област Ловеч

1.1.Численост на населението

По данни на НСИ, към 31.12.2019г. населението на Ловешка област е 122 546 души, което представлява 1,8% от населението на страната – 6 951 482. Процентния дял е еднакъв в сравнение с предходната 2018г. – 124 873 души, което също е 1,8% от населението на страната – 7 000 039.

Запазва се тенденцията към намаляване на населението в областта – средно с 1% годишно, като темповете са еднакви с тези за страната (средно с 1% годишно намалява населението в Р България).

Населението на област Ловеч е разпределено в 8 общини, като във всяка от тях има един град, който е общински център. Най-многобройна по население е община Ловеч – 42 318 души, а най-малобройна е община Априлци с 2 689 души население.

Относителният дял на градското население в Ловешка област остава постоянен през последните години (~66%) и е значително по-нисък от този за страната с ~13,3%.

Структурата на населението по пол в областта също остава постоянна през последните години (49% мъже и 51% жени) и не се различава от данните за страната.

Сравнителният анализ на възрастовата структура на населението показва, че относителния дял (19%) на най-младата възрастова група за страната е почти равнозначен на относителния дял (18.1%) на най-младата възрастова група за област Ловеч. При останалите две възрастови групи обаче, данните за областта са по-неблагоприятни: процентът на населението между 20-59 години е 53% за страната при 48% за област Ловеч; при третата възрастова група (над 60 години), относителния дял за страната е 28% при 34% за област Ловеч.

Сравнена с тази за страната, възрастовата структура на населението на Ловешка област към 31.12.2019 г. е както следва:

- 0 - 19 години – относителен дял – 19 % за страната, при 18 % за областта;
- 20 и 59 години – относителен дял – 53 % за страната, при 48 % за областта;
- над 60 години, относителния дял – 28 % за страната, при 34 % за областта.

Население на област Ловеч за тригодишен период – 2017г. - 2019г.

Година	Население в областта - общо	Мъже	Отн. дял	Жени	Отн. дял	В градо-вете	Отн. дял	В селата	Отн. дял
2017	126961	61906	48,8	65055	51,2	79690	62,8	47271	37,2
2018	124873	60836	48,7	64037	51,3	78589	62,9	46284	37,1
2019	**122546**	**59658**	**48.7**	**62888**	**51.3**	**77180**	**63.0**	**45366**	**37.0**

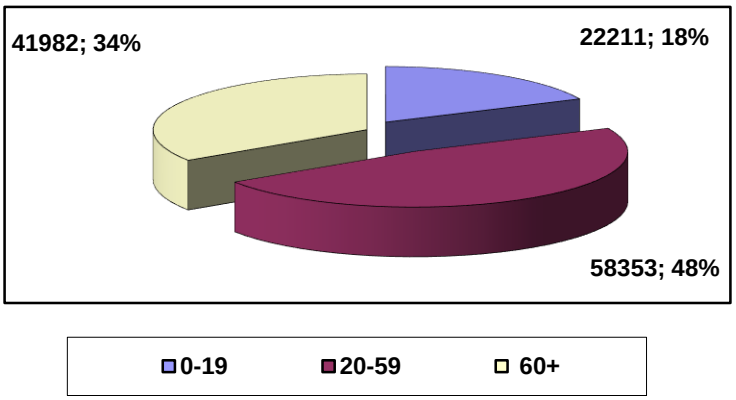
Население на област Ловеч към 31.12.2019 г. по възраст (брой)

Възраст (в навършени години)	Общо	Мъже	Жени	В градовете	В селата
Общо	**122546**	**59658**	**62888**	**77180**	**45366**
0	974	511	463	604	370
1-4	4102	2085	2017	2682	1420
5-9	5519	2820	2699	3571	1948
10-14	5921	3004	2917	3810	2111
15-19	5695	2944	2751	3582	2113
20-24	4297	2244	2053	2637	1660
25-29	5605	3006	2599	3468	2137

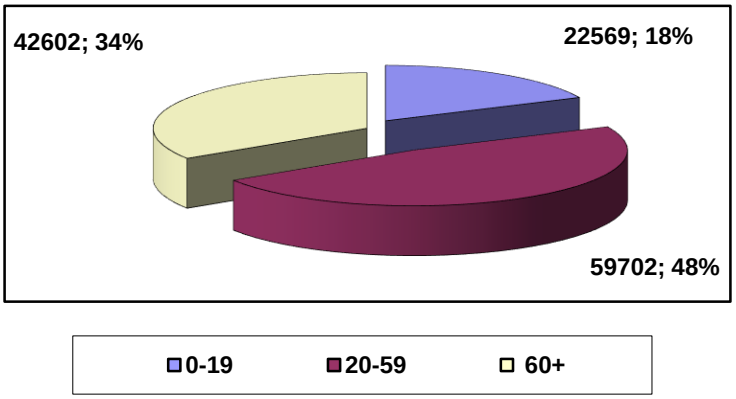
30-34	6319	3372	2947	4062	2257
35-39	6617	3529	3088	4345	2272
40-44	8230	4337	3893	5567	2663
45-49	9268	4856	4412	6351	2917
50-54	9056	4641	4415	6176	2880
55-59	8961	4601	4360	5951	3010
60+	41982	17708	24274	24374	17608

Възрастова структура на населението в Област Ловеч
за 2017, 2018 и 2019 година

Години	**Възрастови групи**						
	Общо	**0-19**	**% от общия брой**	**20-59**	**% от общия брой**	**60+**	**% от общия брой**
Общо							
2017	126961	22751	18,0	61098	48,0	43112	34,0
2018	124873	22569	18,0	59702	48,0	42602	34,0
2019	**122546**	**22211**	**18,1**	**58353**	**47.6**	**41982**	**34,2**
В градовете							
2017	79690	14683	18,4	40646	51,0	24361	30,6
2018	78589	14539	18,5	39664	50,4	24386	31,0
2019	**77180**	**14249**	**18,5**	**38557**	**50,0**	**24374**	**31,6**
В селата							
2017	47271	8068	17,0	20452	43,3	18751	39,7
2018	46284	8030	17,3	20038	43,3	18216	39,4
2019	**45366**	**7962**	**17,6**	19796	**43,6**	**17608**	**38.8**

фиг. 1А - Възрастова структура на населението в област Ловеч през 2019 година (брой;%)

фиг. 1Б - Възрастова структура на населението в Р България през 2018 година (брой;%)

Възрастовата структура на населението се характеризира с трайна тенденция на застаряване на населението. През 2019 г. процентът на населението в областта над 60 години е 34,2% , като този процент е с приблизително 6 пункта по-висок от този за страната – 28,5%.

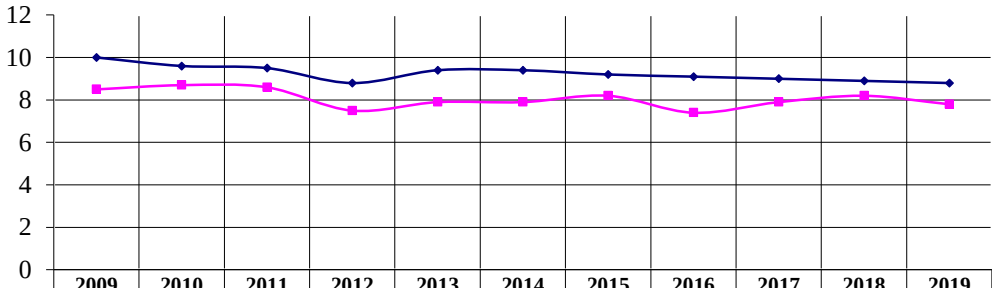
През 2019г. в област Ловеч се запазва негативната тенденция за намаляване на населението – 122 546 души население, при данни за 2017г. - 124 873 души население.

Забележка: *Данните за населението са на Националния статистически институт*

Анализът на относителните дялове на лицата в трите основни възрастови групи (0-19г.; 20-59г.; над 60г.) показва **регресивен тип** за населението в област Ловеч, който се определя от ниския процент (18,1%) на първата група от 0-19 години и високия процент (34,2%) на третата възрастова структура над 60 години.

Застаряващата структура на населението в област Ловеч се потвърждава и от **коефициента на демографско заместване** за 2019 година (отношението на броя население на вливащата се възрастова група 15-19 години – 5695 към броя на население на излизащата група 60-64 години - 8864), който е 0,6.

1.2.Раждаемост

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
България	10	9,6	9,5	8,8	9,4	9,4	9,2	9,1	9	8,9	8,8
Област Ловеч	8,5	8,7	8,6	7,5	7,9	7,9	8,2	7,4	7,9	8,2	7,8

фиг. 2 Раждаемост в област Ловеч и страната (на 1000)

Раждания и аборти в област Ловеч

година	Брой		На 1000 жени от 15 до 49 години	
	Раждания	Аборти	Раждания	Аборти
2019г.	969	228	21,1	10,5
2018г.	1028	274	21,6	12,2
2017г.	1016	329	20,7	14,2

Изводи:

Ражданията в област Ловеч през 2019г. (969 раждания), които са намалели спрямо 2018г. (1028 раждания) с 59.

Броят на абортите варира през последните три години: през 2019г. са 228 (10,5 на 1000 жени във фертилна възраст), през 2017 г. са 274 (12,2 на 1000 жени във фертилна възраст). Наблюдава се спад на абортите - по-малко с 46 в сравнение с 2018 г. и с 101 спрямо 2017г.

Регистрира се трайна тенденция и при регистрираните мъртвородени деца: през 2019 г. са регистрирани 2 мъртвородени деца, докато през 2017 г. са били регистрирани 8 мъртвородени деца, а през 2016г. те са били 7.

Нивото на раждаемостта в Ловешка област през периода 2009–2019 г. показва незначителна динамика, но в стойности по-ниски от тези за страната.

С благоприятна характеристика за областта са ражданията, отнесени към жените във фертилна възраст.

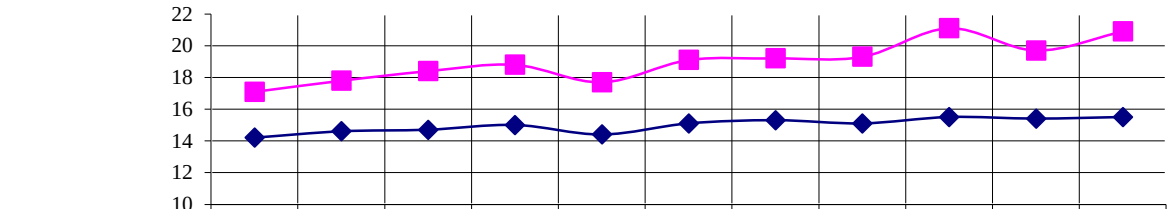
Забележка: *Данните са на НСИ.*

1.3.Обща смъртност

Общата смъртност в област Ловеч през 2019г. е 20,9‰ при 15,5‰ за страната; за 2018г. е 19,7‰ при 15,4‰ за сраната; и за 2017г. е 21,1‰, при 15,5‰.(Фиг.3).

Смъртността сред жените в областта е (19,7‰ за 2017г.; 18,1‰ за 2018г. и 19,4‰ за 2019г.), както сравнено със страната е обичайно по-ниска (~ 3,1 за областта при ~ 2,1 пункта за страната) спрямо тази сред мъжете (22,5‰ за 2017г.; 21,4 за 2018г и 22,5‰. за 2019г.). Разликата е 1 пункт.

Запазват се значително по-високите стойности на общата смъртност в селата от област Ловеч (28,1‰ за 2017г.; 26,1‰ за 2018г. и 26,2‰ за 2019г.), спрямо регистрираната в градовете от област Ловеч, но през 2018г. стойностите са почти еднакви (16,9‰ за 2017г.; 16,0‰ за 2018г. и 17,8‰ за 2019г.).

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
България	14,2	14,6	14,7	15	14,4	15,1	15,3	15,1	15,5	15,4	15,5
Област Ловеч	17,1	17,8	18,4	18,8	17,7	19,1	19,2	19,3	21,1	19,7	20,9

Фиг.3 Обща смъртност в област Ловеч и страната по данни на НСИ (на 1000 души от населението)

Структура на общата смъртност по причини.

Структурата на общата смъртност по причини в Ловешка област, през последните три години остава относително постоянна, като водещите класове болести съответстват на тези за страната.

На първо място през 2019 г. в областта и в страната е клас IX – Болести на органите на кръвообращението. *От тези заболявания в областта са починали 1823 (1474 на 100000 души население), за страната починалите са 69 632 (1002 на 100000 души население).*

През 2018г. водещото място е също за клас IX – Болести на органите на органите на кръвообращението - от тези заболявания в областта са починали 1856 (1486 на 100000 души население), при данни за 2017г.- починали от тези заболявания са 2039 (1606 на 100000 души население).

През последните три години, относителния дял на болестите на органите на кръвообращението запазва трайно високи стойности за област Ловеч, като през 2019г. – 70,6%, за 2018г. – 74,8%, и за 2017г. – 75,5%.

На второ място по значимост за смъртността в областта и страната е клас II – Новообразувания. *Смъртните случаи за 2019г. за областта са 325 (265 на 100000 души население), за страната починалите са 18298 (263 на 100000 души население).*

През 2018г на второ място, отново са били заболяванията от клас II – Новообразувания. Починалите от тези заболявания в областта са 282 (226 на 100000 души население), при данни за 2017г. – починали 303 (239 на 100000 души население). Относителния дял на клас II в структурата на общата смъртност за 2019г. е ~12 %, при данни за страната ~17 %.

През 2019г. на трето място в структурата на общата смъртност по причини отново са клас XVIII – Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, некласифицирани другаде. *Смъртните случаи са 134 (109 на 100000 души население). За страната на трето място за 2019г. са Болести на дихателната система – клас – смъртните случаи са 4193 (60 на 100000 души население).*

През 2018г. на трето място сред причините за умиранията са Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, некласифицирани другаде – клас XVIII – смъртните случаи са 109 (87 на 100000 души население), докато през 2017 г. те са били 93 (73 на 100000 души население).

През последните три години на водещите три класа болести се дължат ~88 % от умиранията в Областта. За страната стойностите са малко по-ниски ~85 % от умиранията в страната .

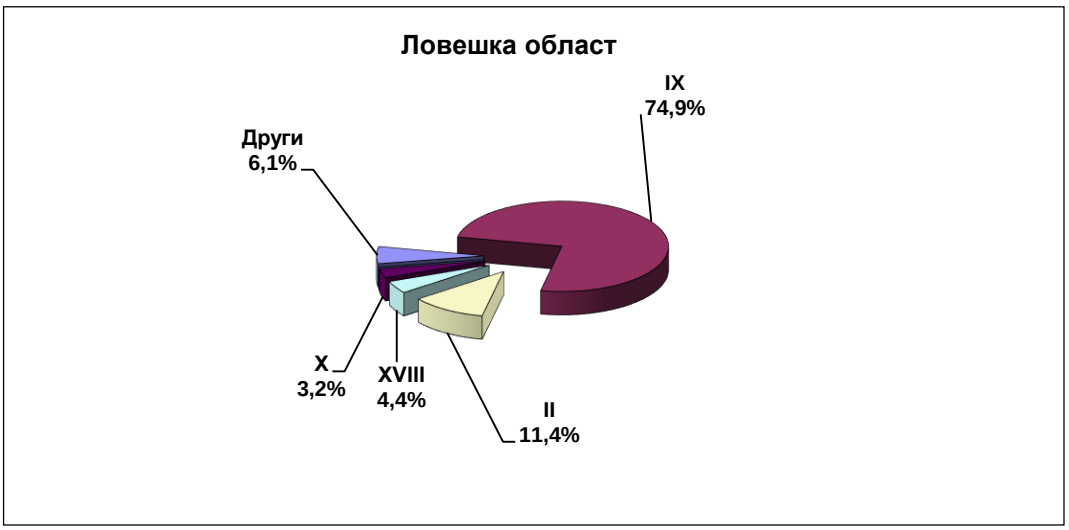
Структура на общата смъртност по причини в Ловешка област

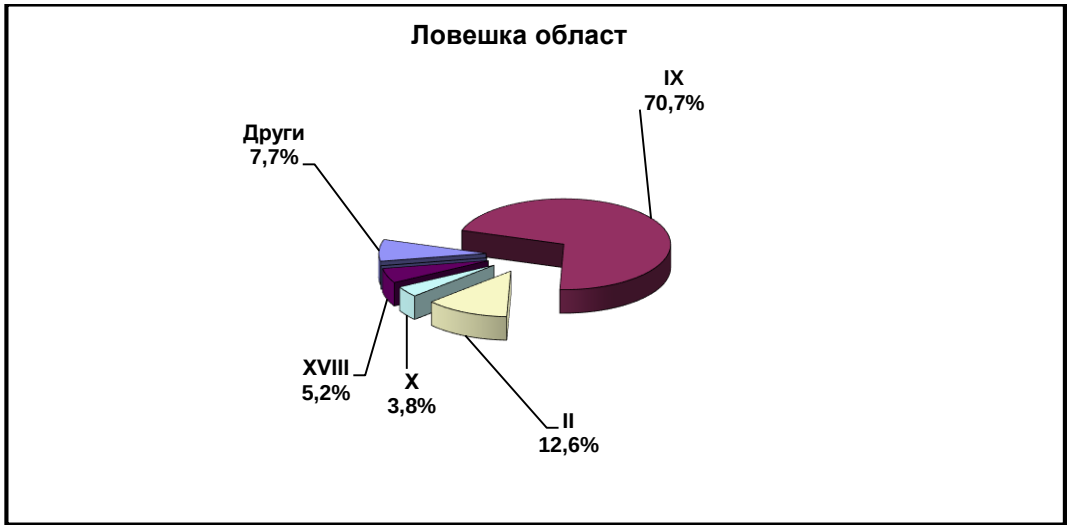
№ на класа	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	2019г. - област			2018г. - област		
		брой	на 100000 от населението	Относителен дял (%)	брой	на 100000 от населението	Относителен дял (%)
	ЗА СТРАНАТА – ОБЩО I – XIX клас	**108 083**	**1554,8**	**100,0**	**108 526**	**1550,4**	**100,0**
	ОБЩО I – XIX клас	**2582**	**2087,1**	**100,0**	**2482**	**1971,1**	**100,0**
I	Някои инфекциозни и паразитни болести	9	7,3	0,3	2	1,6	0,1
II	**Новообразувания**	**325**	**262,7**	**12,6**	**282**	**225,8**	**11,4**

III	Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм	9	7,3	0,3	3	2,4	0,1
IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	8	6,5	0,3	5	4,0	0,2
V	Психични и поведенчески разстройства	3	2,4	0,1	-	-	-
VI	Болести на нервната система и сетивните органи (G00-H95)	21	17,0	0,8	11	8,8	0,4
VII	Болести на окото и придатъците му	-	-	-	-	-	-
VIII	Болести на ухото и мастоидния израстък	-	-	-	-	-	-
IX	**Болести на органите на кръвообращението**	**1823**	**1473,6**	**70,6**	**1856**	**1486,3**	**74,8**
X	**Болести на дихателната система**	97	78,4	3,8	**80**	**64,1**	**3,2**
XI	Болести на храносмилателната система	62	50,1	2,4	49	39,2	2,0
XII	Болести на кожата и подкожната тъкан	1	0,8	0,0	-	-	-
XIII	Болести на костно-мускулната сис-тема и на съединителната тъкан	-	-	-	1	0,8	0,0
XIV	Болести на пикочо-половата система	26	21,0	1,0	23	18,3	0,9
XV	Бременност, раждане и послеродов период	-	-	-	-	-	-
XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	1	0,8	0,0	3	2,4	0,1
XVII	Вродени аномалии [пороци на развитието], деформации и хромозомни аберации	2	1,6	0,1	1	0,8	0,0
XVIII	**Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, некласифицирани другаде**	**134**	**108,3**	**5,2**	**109**	**87,3**	**4,4**
XIX	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	61	49,3	2,4	57	45,6	2,3

Забележка: Данните са на НСИ – по„Европейски съкратен списък“ ([1] Хармонизиран списък, разработен от Евростат, използван за международни сравнения.)

Фиг.4 А - Структура на общата смъртност по причини за умирания в област Ловеч през 2018г.

Фиг.4 Б - Структура на общата смъртност по причини за умирания в област Ловеч през 2019 г.

1.4. Детска смъртност

Запазва се тенденцията през последните три години този показател за област Ловеч да е с по-високи стойности от тези за страната.

През 2017г. детската смъртност е значително по-висока – 7,9‰ за областта, при 6,4‰ за страната. За 2018г. – 5,8‰ за сраната и по-висока за областта – 7,8‰; за 2019г. – 2,1‰ за областта, по-ниска от тази за страна – 5,6‰ (Фиг.5).

Разгледана по местоживеене (град/село) детската смъртност показва променливост през годините, както следва:

През 2019г. коефициентът на детската смъртност в селата няма (0,0‰), а коефициентът в градовете е (3,3‰)

През 2018г. коефициентът на детската смъртност е по-нисък в селата (5,5‰), спрямо този коефициент за градовете (9,1‰)

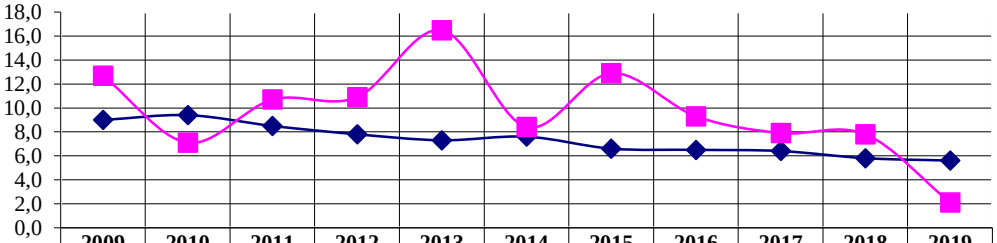
През 2017г. коефициентът на детската смъртност е по-висок в селата (14,6‰), спрямо този коефициент за градовете (4,5‰)

Детската смъртност е един от основните показатели за естествено движение на населението и фактор, формиращ показателя обща смъртност на населението.

Анализът на детската смъртност през 10-годишният период варира, но стойностите сравненис тези за страната са високи. Най-високи са през 2009г.; 2013г. и 2015г., видно от фиг.5.

Това е обяснимо, тъй като за този сравнително продължителен период е оказвано въздействие върху факторите, определящи нейната величина от социално, икономическо, медицинско и др. естество.

Сравнени по години, коефициентите варират в значителен диапазон, с разлика до 5-6 пункта, което отразява разликите през отделните години. Единствено през последните три години темповете са близки.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
България	9,0	9,4	8,5	7,8	7,3	7,6	6,6	6,5	6,4	5,8	5,6
Област Ловеч	12,7	7,1	10,7	10,9	16,5	8,4	12,9	9,3	7,9	7,8	2,1

фиг. 5 Детска смъртност в област Ловеч и страната (на 1000 живородени деца)

Детска смъртност (умрели деца до 1г. възраст) в област Ловеч

година	Общо		В градовете		В селата	
	брой	На 1000 живородени	брой	На 1000 живородени	брой	На 1000 живородени
2017г.	8	7,9	5	4,5	3	14,6
2018г.	8	7,8	6	9,1	2	5,5
2019г.	2	2.1	2	3.3	0	0.0

Забележка: *Данните са на НСИ*

Детска смъртност по причини в Ловешка област

№ на класа	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	2019г. - област			2018г. - област		
		брой	на 1000 живородени	относителен дял (%)	брой	на 1000 живородени	относителен дял (%)
	ОБЩО I – XIX клас	**2**	**2,1**	**100,0**	**8**	**7,8**	**100,0**
I	Някои инфекциозни и паразитни болести						
II	Новообразувания						
III	Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм						
IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата						
VI	Болести на нервната система						
IX	Болести на органите на кръвообращението	1	1,0	50,0	1	1,0	12,5
X	Болести на дихателната система				2	1,9	25
XI	Болести на храносмилателната система						
XIV	Болести на пикочо-половата система				1	1,0	12,5
XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	1	1,0	50,0	3	2,9	37,5
XVII	Вродени аномалии [пороци на развитието], деформации и хромозомни аберации				1	1,0	12,5
XVIII	Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, некласифицирани другаде						
XIX	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини						

ЗабелеЗабележка: *Данните са от НСИ*

В структура на детската смъртност по причини през последните три години, водещи са

заболяванията от клас XIV- Някои състояния, възникващи през перинаталния период.

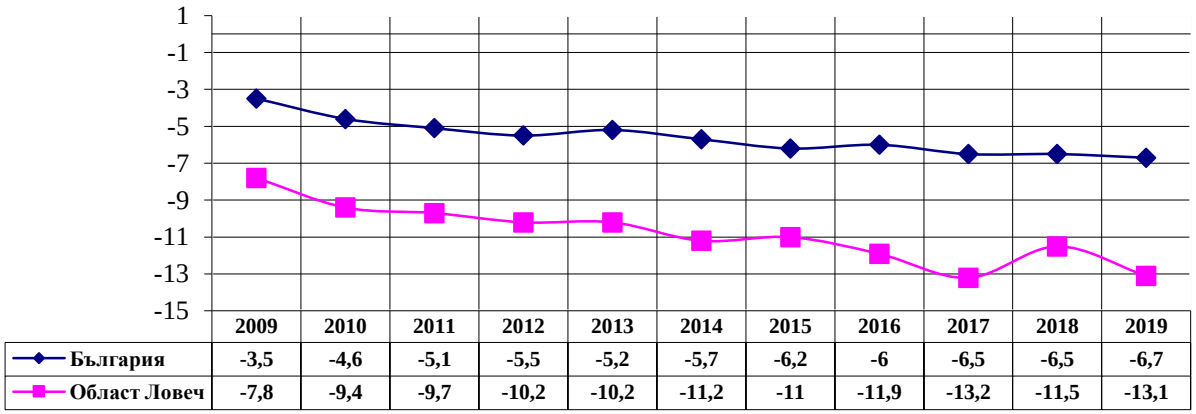
През 2019г. смъртните случаи са 2 (~ 2 на 1000 живородени деца, за 2019г. живородените са 969), за 2018г. смъртните случаи са 3 (~ 3 на 1000 живородени деца, за 2018г. живородените са 1028), за 2017г. смъртните случаи са 5 (~ 5 на 1000 живородени деца, за 2017г. живородените са 1009).

Като положителна за областта тенденция може да се отбележи, намаляването на детската смъртност през последните три години.

За 2019 г. е 2,1 на 1000 живородени, за 2018г. – 7,8 на 1000 живородени, за 2017г. – 7,9 на 1000 живородени

1.5.Естествен прираст

Значително по-високата обща смъртност за област Ловеч спрямо страната и застаряващото население, определят отрицателния и видимо по-неблагоприятен естествен прираст за областта и през 2019г. (-13,1 на 1000 души население) при (-6,7 на 1000 души население) за страната; за 2018г. (-11,5 на 1000 души население) при (-6,5 на 1000 души население) за страната и през 2017г. (-13,2 на 1000 души население) при (-6,5 на 1000 души население) за страната.(Фиг.6).

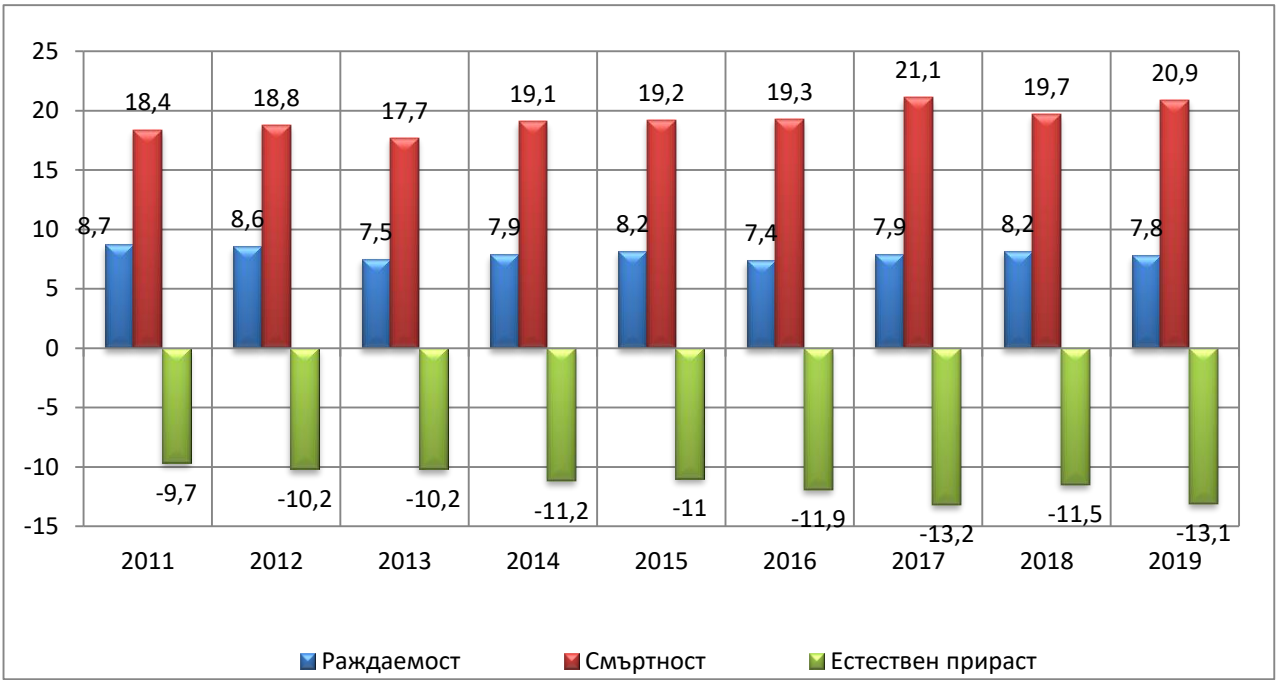
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
България	-3,5	-4,6	-5,1	-5,5	-5,2	-5,7	-6,2	-6	-6,5	-6,5	-6,7
Област Ловеч	-7,8	-9,4	-9,7	-10,2	-10,2	-11,2	-11	-11,9	-13,2	-11,5	-13,1

фиг.6 Естествен прираст в област Ловеч и страната (на 1000 души)

Естествен прираст по общини в област Ловеч

община	2019г.		2018г.		2017г.	
	брой	На 1000 души	брой	На 1000 души	брой	На 1000 души
ОБЩО	**-1613**	**-13,1**	**-1454**	**-11,5**	**-1690**	**-13,2**
Априлци	-68	-24,9	-56	-20,0	-70	-24,6
Летница	-60	-17,9	-38	-11,2	-56	-16,4
Ловеч	-642	-15,0	-559	-12,8	-638	-14,5
Луковит	-114	-7,0	-110	-6,7	-166	-10,0
Тетевен	-175	-9,2	-158	-8,2	-199	-10,3
Троян	-422	-14,8	-401	-13,8	-377	-12,9
Угърчин	-72	-13,2	-103	-18,4	-130	-22,9
Ябланица	-60	-10,6	-29	-5,1	-54	-9,3

Разгледан по общини в Ловешка област през 2019г.: най–неблагоприятни са стойностите на този показател за община Априлци (-24,9 на 1000 души население), община Летница (-17,9 на 1000 души население) и община Ловеч (-15,0 на 1000 души население). Община Угърчин излиза от трите водещи общини и само за три години естественият прираст се покачва с 9 пункта.

Фиг. 7 Раждаемост, смъртност и естествен прираст в област Ловеч

Негативните демографски и здравно-демографски тенденции в област Ловеч се запазват и през 2019г., като повечето показатели са по-неблагоприятни от тези за страната.

Анализът на относителните дялове на лицата в трите основни възрастови групи (0-19г.; 20-59г.; над 60г.) показва регресивен тип, който се определя от ниския процент (18%) на първата група от 0-19 години и високия процент (34%) на третата възрастова структура над 60 години.

Запазва се тенденцията на нарастване на общата смъртност в областта – 20,97‰ през 2019г. (при 15,5‰ за страната); 19,7‰ през 2018г. (при 15,4‰ за страната) и 21,1‰ през 2017 г. (при 15,5 ‰ за страната)

Естественият прираст в област Ловеч (-13,1 на 1000 души население) продължава да е отрицателен и значително по-неблагоприятен от този за страната (-6,7 на 1000 души население).

Застаряването на населението (значително по-висок относителен дял на третата възрастова група в областта - 34%, в сравнение със тази за страната – 28% и по-нисък относителен дял на първата възрастова група от 0-19 г. в областта – 18%, в сравнение с тази за страната – 19%), безработицата, намаляването на доходите на голяма част от населението и влошения социален статус, са фактори, които директно влияят върху увеличение на заболеваемостта и общата смъртност, както за областта, така и за страната. Наблюдава се намаляване на коефициента на безработица за страната, но за област Ловеч, тенденцията е към увеличение на коефициента на безработица. БВП на човек от населението, лв. за страната и за област Ловеч през годините се увеличава.

Други фактори, оказващи влияние върху негативните здравно-демографски показатели са: нездравословен начин на живот, неблагоприятна околна среда, тютюнопушене, нерационално и небалансирано хранене, психосоциалния стрес и други.

Демографското състояние на страната към настоящия момент е резултат от продължително действие на множество фактори и влияния.

Една част от тях са свързани с общи тенденции в демографското развитие на европейските страни, други - със специфичните особености на историческото, икономическото и културно развитие на Република България. Влияние върху демографското развитие на населението оказват общите за развитите страни демографски процеси – намалена брачност и раждаемост, засилена урбанизация, както и специфичните за развиващи се страни и страни в преход, по-високи нива на смъртност и интензивна външна миграция.

Необходимо е да се вземат мерки за ограничаване развитието на негативните демографски процеси. Мерките и дейностите са залегнали в Актуализирана Национална стратегия за демографско развитие на населението в Република България 2012 г. – 2030 г. Стратегията е основен документ, който формулира приоритетните направления и задачи в областта на демографската политика, насочени към забавяне темповете на намаляване на броя на населението с тенденция за стабилизирането му в дългосрочен план и осигуряване на високо качество на човешкия капитал, включващ хората с тяхното здравословно състояние, образованост, квалификация, способности и умения. Балансираното демографско развитие на населението в страната ни е национален и социален приоритет от огромно значение, изискващ максимална концентрация на усилията и провеждане на активна, целенасочена и последователна правителствена политика, както и обединение и координиране на действията на органите на властта, институциите и структурите на гражданското общество на централно, регионално и местно ниво.

Демографската картина в България продължава да се характеризира с продължаващо намаляване и застаряване на населението, с ниски нива на раждаемост и високи нива на обща смъртност, както и със задълбочаващ се дисбаланс на териториалното разпределение на населението.

1.6. Болестност и заболеваемост

Регистрирани заболявания, болестност

През 2019г. в лечебните заведения за извънболнична медицинска помощ в област Ловеч са регистрирани общо 198 898 заболявания - болестност 1623,1 на 1000 души население.

За сравнение през 2018 г. са регистрирани общо 362 887 заболявания, болестността е 2906,1 на 1000 души население.

В структурата на болестността за 2019г. се запазва водещото място на регистрираните случаи от клас IX – болести на органите на кръвообращението, **болестност 412,0 на 1000 души население, а през 2018 г. – 1190,1 на 1000 души население.**

На второ място в нозологичната структура през 2019г. са регистрираните случаи от клас X- болести на дихателната система, **болестност 191,4 на 1000 души; през 2018г. този клас болести също е на второ място – болестност 273,2 на 1000 души .**

Третото място през 2019г. е за случаите от клас VII – болести на окото и придатъците му**, болестност 176,9 на 1000 души население; през 2018 г. трето място е за случаите *IV – болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата*, болестност 248,0 на 1000 души население.**

Новооткрити заболявания, заболеваемост

Регистрираната заболеваемост на населението през 2019г. е 489,7 на 1000 души население, при обща заболеваемост за 2018г. - 652,3на 1000 души население. Регистрираната заболеваемост през 2019г. бележи драстичен спад спрямо 2018г.

***В структурата на заболеваемост по класове болести за 2019г. – първо място, заемат болести на окото и придатъците му (клас VII*) – 75,5 на 1000 души население, като през 2018г. на първо място са били болести на органите на кръвообръщението *(клас IX*) – 133,1 на 1000 души население.**

***Второ място през 2019г. заемат болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан (клас XIII)* – 65,5 на 1000 души население, а през 2018г. са 76,1 на 1000 души население от същият клас болести.**

***На трето място тази година са болести на органите на кръвообръщението (клас IX) – 65,0 на 1000 души население,* докато през 2018г. третото място е за болести на окото и придатъците му (клас VII) – 69,7 на 1000 души население.**

При лицата до 17 години:

Регистрираната *болестност* при лицата до 17 години през 2019г. – 2501,0 на 1000 души население, за 2018 г. е 2317,6 на 1000 души население.

През 2019г. в структурата на болестността при лицата до 17 години, отново *водещият клас болести са клас X – Болести на дихателната система* – 1141,5 на 1000души население и относителен дял 45,6%., както е и през 2018г. - 1233,9 на 1000души население и относителен дял 53,2%.

Второ място е за клас I - Някои инфекциозни и паразитни болести – 391,0 на 1000 души население и относителен дял 15,6% и през 2018г. второто място също е за клас I -Някои инфекциозни и паразитни болести – 190,3 на 1000 души население и относителен дял 8,2%.

През 2019г. на трето място е за клас VII – Болести на окото и придатъците му – 186,9 на 1000 души население и относителен дял 7,5 %, през 2018г. на трето място са болестите от клас XII – Болести на кожата и подкожната тъкан – 151,3 на 1000 души население и относителен дял 6,5 %.

В структурата на *заболеваемостта* при лицата до 17 години през 2019г. на *първо място и тази година са болестите на дихателната система (клас X)* – 281,1 на 1000 души население, като за 2018г. – 324,3 на 1000 души население.

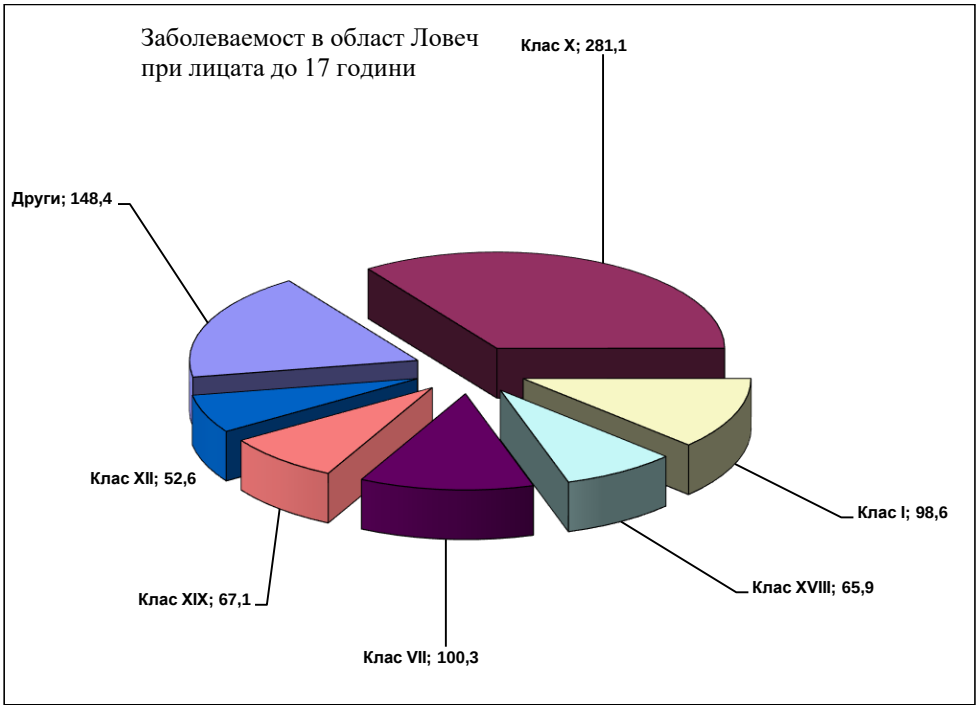
През 2019г. на *второ място са клас VII – Болести на окото и придатъците му* – 100,3 на 1000 души население, докато през 2018г. на второ място са били болестите от клас XII – болести на кожата и подкожната тъкан 79,2 на 1000 души население.

На трето място са клас I – Някои инфекциозни и паразитни болести – 98,6 на 1000 души население, докато третото място за 2018г. е за клас XIX - Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини – 64,6 на 1000 души население.

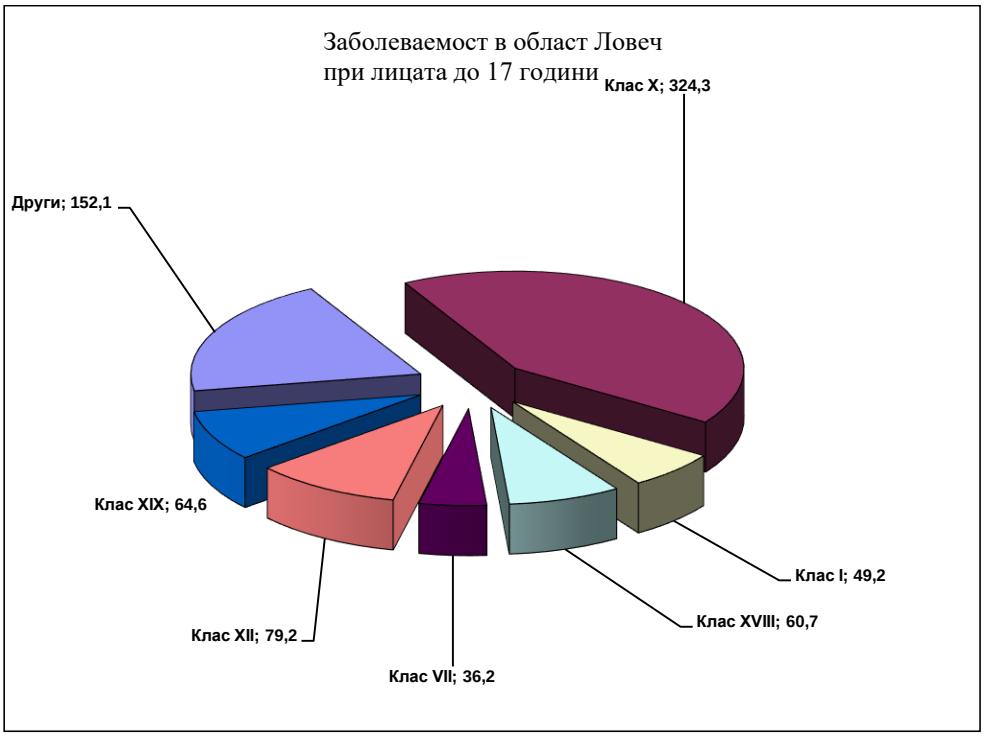
Изводи:

Общата болестност в Ловешка област през 2019г. (1623,1 на 1000 души население) бележи драстичен спад спрямо данните за 2018г. (2906,1 на 1000 души население). Този показател не би могло да се коментира адекватно предвид регулацията от сключените договори с РЗОК и фиксирани диагнози. Отново и през изминалата година регистрираните случаите от клас IX – Болести на кръвообръщението и клас X – болести на дихателната система са във водещите два класа болести.

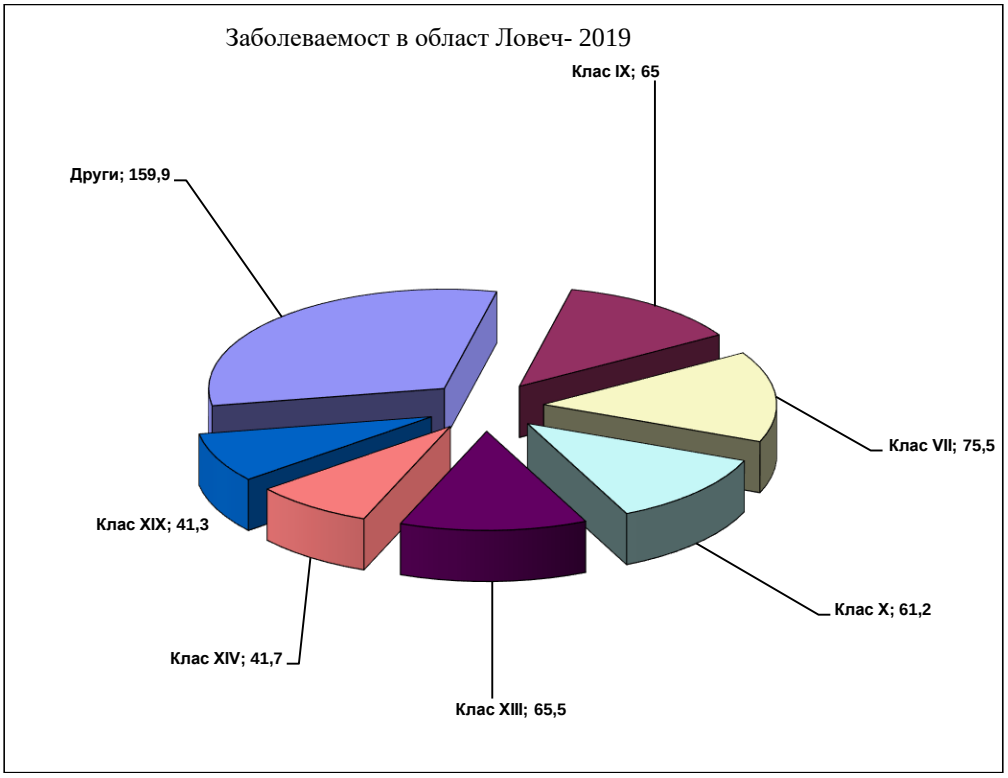
Регистрираната заболеваемост през 2019г. (489,7 на 1000 души население) също бележи спад спрямо 2018г. (652,3 на 1000 души население).

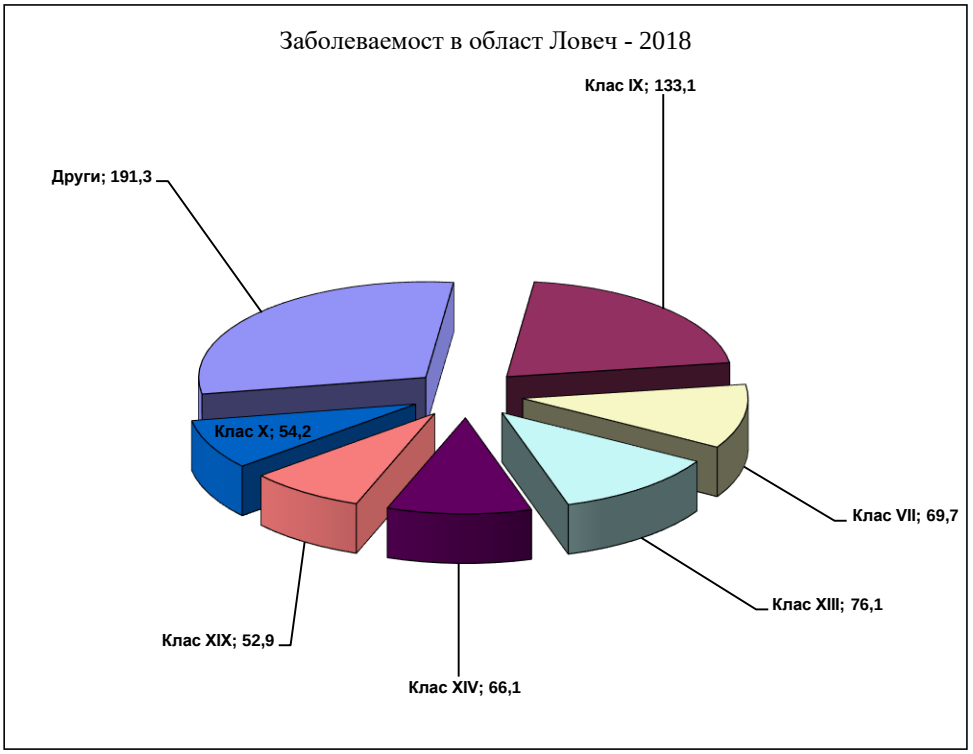
фиг.8 Структура на заболеваемостта при лицата до 17 години в област Ловеч през 2019 г. (на 1000) – данни са от отчетите на лечебните заведения

фиг.8а Структура на заболеваемостта при лицата до 17 години в област Ловеч през 2018 г. (на 1000) – данни са от отчетите на лечебните заведения

фиг. 9 Структура на заболеваемост на населението от област Ловеч през 2019г. (на 1000) – данни са от отчетите на лечебните заведения

фиг. 9а Структура на заболеваемост на населението от област Ловеч през 2018 г. (на 1000) – данни са от отчетите на лечебните заведения

Болестност и заболеваемост сред населението в област Ловеч 2019 г.

№ на класа	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	Болестност			Заболеваемост		
		Регистрирани заболявания	На 1000 души от населението	Относителен дял	Ново открити заболявания	На 1000 души от населението	Относителен дял
	ОБЩО I – XIX клас	**198 898**	**1623,05**	**100,0**	**60 014**	**489,7**	**100,0**
I	Някои инфекциозни и паразитни болести	4007	32,7	2,0	1170	9,5	1,9
II	Новообразувания	4300	35,1	2,2	1387	11,3	2,3
III	Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм	374	3,1	0,2	102	0,8	0,2
IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	14 145	115,4	7,1	1262	10,3	2,1
V	Психични и поведенчески разстройства	2572	21,0	1,3	821	7,0	1,4
VI	Болести на нервната система	10921	89,1	5,5	2971	24,2	4,9
VII	**Болести на окото и придатъците му**	**21677**	**176,9**	**10,9**	**9249**	**75,5**	**15,4**
VIII	Болести на ухото и мастоидния израстък	5998	48,9	3,0	2400	19,6	4,0
IX	**Болести на органите на кръвообращението**	**50 494**	**412,0**	**25,4**	**7968**	**65,0**	**13,3**
X	**Болести на дихателната система**	**23 461**	**191,4**	**11,8**	7500	61,2	12,5
XI	Болести на храносмилателната система	6403	52,2	3,2	2596	21,2	4,3
XII	Болести на кожата и подкожната тъкан	6022	49,1	3,0	2545	20,8	4,2
XIII	Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан	18 927	154,4	9,5	**8025**	**65,5**	**13,4**
XIV	Болести на пикочо-половата система	15679	127,9	7,9	5111	41,7	8,5
XV	Бременност, раждане и послеродов период	279	2,3	0,1	130	1,1	0,3
XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	-	-	-	-	-	-
VII	Вродени аномалии [пороци на развитието, деформации и хромозомни аберации	96	0,8	0,0	24	0,2	0,0
XVIII	Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, некласифицирани другаде	3795	31,0	1,9	1693	13,8	2,8
XIX	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	9678	79,0	4,9	5060	41,3	8,5

Забележка: *Данните са от годишните статистически отчети на ЛЗ за извънболнична помощ в областта.*

Болестност и заболеваемост сред населението в област Ловеч 2018 г.

№ на класа	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	Болестност			Заболеваемост		
		Регистрирани заболявания	На 1000 души от населението	Относителен дял	Ново открити заболявания	На 1000 души от населението	Относителен дял
	ОБЩО I – XIX клас	**362 887**	**2906,05**	**100,0**	**81 460**	**652,3**	**100,0**
I	Някои инфекциозни и паразитни болести	963	7,7	0,3	248	2,0	0,3

II	Новообразувания	6027	48,3	1,7	1803	14,4	2,2
III	Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм	2092	16,8	1,7	349	2,8	0,4
IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	**30959**	**248,0**	**8,5**	3431	27,5	4,2
V	Психични и поведенчески разстройства	6783	54,3	1,9	1115	8,9	1,4
VI	Болести на нервната система	16254	130,2	4,5	4428	35,5	5,4
VII	Болести на окото и придатъците му	17974	143,9	4,9	**8705**	**69,7**	**10,7**
VIII	Болести на ухото и мастоидния израстък	7818	62,6	2,2	3834	30,7	4,7
IX	Болести на органите на кръвообращението	**148615**	**1190,1**	**40,9**	**16619**	**133,1**	**20,4**
X	Болести на дихателната система	**34118**	**273,2**	**9,4**	6774	54,2	8,3
XI	Болести на храносмилателната система	9960	79,8	2,7	3219	25,8	3,9
XII	Болести на кожата и подкожната тъкан	8283	66,3	2,3	3182	25,5	3,9
XIII	Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан	27889	223,3	7,7	**9500**	**76,1**	**11,7**
XIV	Болести на пикочо-половата система	25126	201,2	6,9	8249	66,1	10,1
XV	Бременност, раждане и послеродов период	779	6,2	0,2	377	3,0	0,5
XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	-	-	-	-	-	-
XVII	Вродени аномалии [пороци на развитието], деформации и хромозомни аберации	166	1,3	0,0	40	0,3	0,0
XVIII	Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, некласифицирани другаде	4137	33,1	1,1	1862	14,9	2,3
XIX	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	14944	119,7	4,1	6604	52,9	8,1

Забележка: *Данните са от годишните статистически отчети на ЛЗ за извънболнична помощ в областта.*

Болестност и заболеваемост сред населението на възраст до 17г. в област Ловеч за 2019 г.

№ на клас а	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	Болестност			Заболеваемост		
		Регистрирани заболявания	На 1000 души от населението	Относителен дял	Ново открити заболявания	На 1000 души от населението	Относителен дял
	ОБЩО I – XIX клас	**50 011**	**2501,2**	**100,0**	**16 984**	**849,4**	**100,0**
I	Някои инфекциозни и паразитни болести	**7818**	**391,0**	**15,6**	**1971**	**98,6**	**11,6**
II	Новообразувания	151	7,6	0,3	66	3,3	0,4
III	Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм	95	4,8	0,2	36	1,8	0,2
IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	528	26,4	1,1	187	9,4	1,1
V	Психични и поведенчески разстройства	321	16,1	0,6	126	6,3	0,7

VI	Болести на нервната система	605	30,3	1,2	172	8,6	1,0
VII	Болести на окото и придатъците му	**3737**	**186,9**	**7,5**	**2006**	**100,3**	**11,8**
VIII	Болести на ухото и мастоидния израстък	1264	63,2	2,5	739	37,0	4,4
IX	Болести на органите на кръвообращението	875	43,8	1,7	506	25,3	3,0
X	**Болести на дихателната система**	**22825**	**1141,5**	**45,6**	**5620**	**281,1**	**33,1**
XI	Болести на храносмилателната система	1397	69,9	2,8	623	31,2	3,7
XII	Болести на кожата и подкожната тъкан	2451	122,6	4,9	1052	52,6	6,2
XIII	Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан	636	31,8	1,3	360	18,0	2,1
XIV	Болести на пикочо-половата система	1426	71,3	2,9	714	35,7	4,2
XV	Бременност, раждане и послеродов период	39	1,9	0,1	34	1,7	0,2
XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	39	1,9	0,1	23	1,2	0,1
XVII	Вродени аномалии [пороци на развитието], деформации и хромозомни аберации	294	14,7	0,6	91	4,6	0,5
XVIII	Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, некласифицирани другаде	3320	166,0	6,6	1317	65,9	7,8
XIX	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	2190	109,5	4,4	1341	67,1	7,9

Забележка: *Данните са от годишните статистически отчети на ЛЗ за извънболнична помощ в областта*.

Болестност и заболеваемост сред населението на възраст до 17г. в област Ловеч за 2018 г.

№ на клас а	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	Болестност			Заболеваемост		
		Регистрирани заболявания	На 1000 души от населението	Относителен дял	Ново открити заболявания	На 1000 души от населението	Относителен дял
	ОБЩО I – XIX клас	**52 305**	**2317.6**	100,0	**18 042**	**799,4**	**100,0**
I	**Някои инфекциозни и паразитни болести**	**4296**	**190,3**	**8,2**	1111	49,2	6,2
II	Новообразувания	235	10,4	0,4	98	4,3	0,5
III	Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм	231	10,2	0,4	63	2,8	0,3
IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	431	19,1	0,8	166	7,4	0,9
V	Психични и поведенчески разстройства	513	22,7	1,0	189	8,4	1,0
VI	Болести на нервната система	861	38,1	1,6	215	9,5	1,2
VII	Болести на окото и придатъците му	1940	86,0	3,7	817	36,2	4,5
VIII	Болести на ухото и мастоидния израстък	2101	93,1	4,0	1406	62,3	7,8
IX	Болести на органите на кръвообращението	197	8,7	0,4	71	3,1	0,4
X	**Болести на дихателната система**	**27849**	**1233,9**	**53,2**	**7318**	**324,3**	**40,6**
XI	Болести на храносмилателната система	1239	54,9	2,4	784	34,7	4,3
XII	Болести на кожата и подкожната тъкан	**3414**	**151,3**	**6,5**	**1787**	**79,2**	**9,9**

XIII	Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан	601	26,6	1,1	255	11,3	1,4
XIV	Болести на пикочо-половата система	1739	77,1	3,3	746	33,1	4,1
XV	Бременност, раждане и послеродов период	55	2,4	0,1	35	1,6	0,2
XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	55	2,4	0,1	16	0,7	0,1
XVII	Вродени аномалии [пороци на развитието], деформации и хромозомни аберации	436	19,3	0,8	128	5,7	0,7
XVIII	Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, некласифицирани другаде	3230	143,1	6,2	**1369**	**60,7**	**7,6**
XIX	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	2882	127,7	5,5	1458	64,6	8,1

Забележка: *Данните са от годишните статистически отчети на ЛЗ за извънболнична помощ в областта.*

1.7.Хоспитализирана заболеваемост

Хоспитализирана заболеваемост в Област Ловеч за 2018 г.

клас	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	Изписани болни	На 10 000 души	Относите-лен дял
	ОБЩО I - XIX клас	**25619**	**2090,6**	**100,0**
I	Някои инфекциозни и паразитни болести	536	43,7	2,1
II	Новообразувания	271	22,1	1,1
III	Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм	2	0,2	0,0
IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	776	63,3	0,3
V	Психични и поведенчески разстройства	947	77,3	3,7
VI	Болести на нервната система	565	46,1	2,2
VII	Болести на окото и придатъците му	448	36,6	1,7
VIII	Болести на ухото и мастоидния израстък	596	48,6	2,3
IX	**Болести на органите на кръвообращението**	**4926**	**402,0**	**19,2**
X	**Болести на дихателната система**	**6514**	**531,6**	**25,4**
XI	**Болести на храносмилателната система**	**2485**	**202,8**	**9,7**
XII	Болести на кожата и подкожната тъкан	732	59,7	2,9
XIII	Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан	1349	110,1	5,3
XIV	Болести на пикочо-половата система	1144	93,4	4,5
XV	Бременност, раждане и послеродов период	1439	117,4	5,6
XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	187	15,3	0,7
XVII	Вродени аномалии [пороци на развитието], деформации и хромозомни аберации	2	0,2	0,0
XVIII	Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, некласифицирани другаде	676	55,2	2,6
XIX	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	1492	121,8	5,8

Хоспитализирана заболеваемост в Област Ловеч за 2018 г.

клас	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	Изписани болни	На 10 000 души	Относите-лен дял
	ОБЩО I - XIX клас	**25687**	**2057,0**	**100.0**
I	Някои инфекциозни и паразитни болести	506	40,5	2,0
II	Новообразувания	259	20,7	1,0

III	Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм	1	0,1	0,0
IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	857	68,6	3,3
V	Психични и поведенчески разстройства	1149	92,0	4,5
VI	Болести на нервната система	608	48,7	2,4
VII	Болести на окото и придатъците му	402	32,2	1,6
VIII	Болести на ухото и мастоидния израстък	507	41,0	2,0
IX	**Болести на органите на кръвообращението**	**4821**	**386,1**	**18,8**
X	**Болести на дихателната система**	**6466**	**517,8**	**25,2**
XI	**Болести на храносмилателната система**	**2633**	**210,9**	**10,3**
XII	Болести на кожата и подкожната тъкан	874	70,0	3,4
XIII	Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан	1498	120,0	5,8
XIV	Болести на пикочо-половата система	1320	105,7	5,1
XV	Бременност, раждане и послеродов период	1640	131,3	6,4
XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	171	13,7	0,7
XVII	Вродени аномалии [пороци на развитието], деформации и хромозомни аберации	8	0,6	0,0
XVIII	Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, некласифицирани другаде	592	47,7	2,3
XIX	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	1375	110,1	5,4

Забележка: *Данните са обобщени на база годишните статистически отчети на лечебните заведения за болнична помощ за 2018 и 2019 г.*

Фиг.10 Брой хоспитализации в болниците – област Ловеч

Структура на заболеваемостта по причини за хоспитализация:

В структурата на хоспитализираната заболеваемост по причини през 2019 г. водещо място заемат болестите от клас X – Болести на дихателната система – 531,6 на 10000 души население (относителен дял – 25,4%).

На второ място по честота са болести от клас IX – Болести на органи на кръвообращението - 402,0 на 10000 души население (относителен дял – 19,2%).

На трето място в структурата на заболеваемостта по причини за хоспитализация са болестите от клас XI – Болести на храносмилателната система – 202,8 на 10000 души население (относителен дял – 9,7%).

Запазва се тенденцията от 2018г., относно водещи класове болести в структурата на хоспитализираната заболеваемост по причини.

За 2018г. в структурата на хоспитализираната заболеваемост по причини, водещото

място е на болестите от клас X – Болести на дихателната система – 571,8 на 10000 души население (относителен дял – 25,2%). На второ място по честота са болести от клас IX – Болести на органи на кръвообращението - 386,1 на 10000 души население (относителен дял – 18,8%) и на трето място в структурата на заболеваемостта по причини за хоспитализация са болестите от клас XI – Болести на храносмилателната система – 210,9 на 10000 души население (относителен дял – 10,3%).

Разгледана за по-дълъг период, тенденцията при хоспитализираната заболеваемост остава сранително постоянна за областта.

Честота на хоспитализациите през 2018г., спрямо предходните две години, намалява както като абсолютни стойности, така и отнесени към 10 000 души население.

За 2019г. хоспитализациите са 25619 – 2090,6 на 10 000 души население;

За 2018г. хоспитализациите са 25687 – 2057,0 на 10 000 души население;

За 2017г. хоспитализациите са 27455 – 2162,5 на 10 000 души население;

1.8. Регистрирани заболявания от злокачествени новообразувания по локализация – област Ловеч

	2019				2018			
	Всичко	в т.ч. новооткрити	Всичко	в т.ч. новооткрити	Всичко	в т.ч. новооткрити	Всичко	в т.ч. новооткрити
	Брой		На 100 000 от населението		Брой		На 100 000 от населението	
За страната	**299334**	**30338**	**4306,0**	**435,0**	**294366**	**28573**	**4190,2**	**407,0**
Общо	**5121**	**558**	**4178,8**	**455,3**	**5002**	**466**	**4005,7**	**373,2**
Устни, устна кухина и фаринкс	101	15	82,4	12,2	98	15	78,5	12,0
в т.ч. : устна	38	-	31,0	-	41	3	32,8	2,4
Храносмилателни органи	818	149	667,5	115,9	765	91	612,6	72,9
в т.ч. : хранопровод	10	4	8,2	3,3	10	2	8	1,6
стомах	72	27	58,8	22,0	59	14	47,2	11,2
дебело черво	415	58	338,6	47,3	391	35	313,1	28,0
Ректосигмоидална област, право черво (ректум), анус и анален канал	259	30	211,3	24,5	253	25	202,6	20,0
Черен дроб и интрахепатални жлъчни пътища	6	3	4,9	2,4	8	2	6,4	1,6
Панкреас	41	22	33,5	18,0	31	10	24,8	8
Дихателни органи и гръден кош	221	65	180,3	53,0	202	47	161,8	37,6
в т.ч. ларикс	77	7	62,8	5,7	82	10	65,7	8
трахея, бронхи, бял дроб	133	58	108,5	47,3	109	35	87,3	28,0
Кости и ставни хрущяли	7	1	5,7	0,8	6		4,8	
Меланом и други злокачествени новообразувания на кожата	958	78	782,0	63,6	957	90	766,4	72,1
в т.ч. злокачествен меланом на кожата	83	9	67,7	7,3	78	9	62,5	7,2
Мезотелиална и меки тъкани	50	6	40,8	4,9	44	2	35,2	1,6
Млечна жлеза	872	56	711,6	45,7	865	52	692,7	41,6
Женски полови органи	847	68	1346,8[1]	108,1[1]	825	40	1288,3[1]	62,5[1]
в т.ч.: шийка на матката	406	30	645,6[1]	47,7[1]	394	19	615,3[1]	29,7[1]
тяло на матката	302	25	480,2[1]	39,8[1]	289	16	451,3[1]	25,0[1]
с неуточнена локализация на матката	1	-	1,6[1]		1		1,6[1]	
яйчник	102	8	162,2[1]	12,7[1]	107	5	167,1[1]	7,8[1]

Мъжки полови органи	542	52	908,5[2]	87,2[2]	541	63	889,3[2]	103,6[2]
в т.ч. простата	468	48	784,5[2]	80,5[2]	466	61	766,0[2]	100,3[2]
Пикочна система	395	40	322,3	32,6	376	39	301,1	31,2
в т.ч. пикочен мехур	277	26	226,0	21,2	270	29	216,2	23,2
Око, главен мозък и други части на централната нервна система	44	5	35,9	4,1	49	2	39,2	1,6
в това число: Око и неговите придатъци	14		11,4		16		12,8	
Главен мозък	29	5	23,7	4,1	32	2	25,6	1,6
Щитовидна и други еднокринни жлези в т.ч. щитовидна жлеза	79	2	64,5	1,6	80		64,1	
в т.ч. щитовидна жлеза	78	2	63,6	1,6	79		63,3	
Неточно определени, вторични и неуточнени локализации	37	14	30,2	11,4	44	18	35,2	14,4
Лимфна, кръвотворна и сродните им тъкани	150	7	122,4	5,7	150	7	120,1	5,6
в т.ч.:								
Болест Hodgkin	36		29,4		37	2	29,6	1,6
Нехочкинов лимфом	59	2	48,1	1,6	61	2	48,8	1,6
Левкемия	41	3	33,4	2,4	40		32,0	
в това число:								
Лимфоидна левкемия	29	1	23,7	0,8	29		23,2	
Миелоидна левкемия	8	2	6,5	1,6	7		5,6	
Самостоятелни (първични) множествени локализации								
Новообразувания ин ситу	163	3	133,0	2,4	163	6	130,5	4,8

1) На 100 000 жени (за област Ловеч за за 2019г. - 62888 жени; 2018г. – 64037 жени)
2) На 100 000 мъже (за област Ловеч за 2019г. - 59658 мъже; за област Ловеч за 2018г. – 60836 мъже)

Забележка:

- *Данните за регистрираните заболявания от злокачестви новообразувавния са на Регионална здравна инспекция – гр. Плевен;*
- *Данните за население по пол са на НСИ*

Болестност

През 2019г. регистрираните злокачествени заболявания са 5121, което е 4178,8 на 100000 души от населението, при данни за 2018г. регистрани злокачествени заболявания – 5002, което е 4005,7 на 100000 души от населението (за страната за 2019г. регистрираните са 4306,0 и новооткрити 435,0).

Наблюдава се нарастване на броя на регистрираните злокачествени заболявания за 2019г., със 119 спрямо 2018г.

Запазва се тенденцията от 2018г., в структурата на регистрираните злокачествени заболявания за 2019г. отново *водещо място да заемат регистрираните заболявания на женските полови органи* ~1347 на 100000 жени от населението, при данни за 2018г. ~ 1290 на 100000 жени от населението.

На второ място са регистрираните злокачествени заболявания на мъжките полови органи, данни за 2019г. са ~ 909 на 100000 мъже от населението при данни за 2018г. ~ 890 на 100000 мъже от населението.

Третото място е за регистраните злокачествени заболявания – меланом и други злокачествени новообразувания на кожата, като данните за 2019г. са ~ 782 на 100000 души население, при данни за 2018г. ~766 на 100000 души от населението.

Заболеваемост

Регистрираните новооткрити болни от злокачествени новообразувания *за областта през 2019г. са 588 (относителен дял 479,8 на 100000 души от населението)., което е* ***със 122 случая повече,*** *от новооткрити болни от злокачествени новообразувания през 2018г. - 466 (относителен дял 455,3 на 100000 души от населението).*

Данните за областта са по неблагоприятни, спрямо тези за страната*. Новооткритите болни от злокачествени новообразувания за страната за 2019 година - 30 338 (относителен дял 434,9 на 100000 души от населението).*

В структурата на заболеваемостта от злокачествени новообразувания ***през 2019г. водещо място заемат новооткритите случаи от заболявания на храносмилателните органи*** *– 149 (относителен дял ~ 116 на 100000 души население), докато през 2018г. на първо място са новооткритите случаи на мъжките полови органи - 63 (относителен дял ~ 103 на 100000 мъже). За страната също водещо място заемат новооткритите случаи от заболявания на храносмилателните органи – 6985 (относителен дял ~ 100,1 на 100000 души население.*

На второ място през 2019 година са новооткритите случаи на ***женски полови органи*** *68 (относителен дял ~ 108 на 100000 жени), за 2018г. второто място са заемали новооткритите случаи от злокачествени заболявания на храносмилателните органи – 91 (относителен дял ~ 73 на 100000 души население).*

На трето място през 2019 година са новооткритите случаи на ***мъжките полови органи*** *- 52 (относителен дял ~ 87 на 100000 мъже), а през 2018г. третото място са заемали новооткритите заболявания – меланом и други злокачествени новообразувания на кожата – 78 (относителен дял ~ 782 на 100000 души население).*

През 2018г. *водещо място са заемали новооткритите случаи от заболявания на мъжки полови органи - 63 (относителен дял ~ 104 на 100000 мъже), на второ място са новооткритите случаи от злокачествени заболявания на храносмилателните органи – 91 (относителен дял ~ 73 на 100000 души от населението) и на трето място новооткритите случаи от заболявания на женските полови органи – 40 (относителен дял ~ 63 на 100000 жени).*

При новооткритите случаи от заболявания на женски полови органи през 2019г. се наблюдава нарастване, спрямо данните за 2018г. (2019г. 68 случая – 108/1000000 жени от населението при данни за 2018г. – 40 случая – 63/100000 жени от населението).

1.9. Регистрирани заболявания от активна туберкулоза и хронични неспецифични белодробни заболявания (брой)

Форма на заболяването	2019г.		2018г.		2017г.	
	Общ брой	На 100000 население	Общ брой	На 100000 население	Общ брой	На 100000 население
За страната	**3610**	**52,0**	**3753**	**53,4**	**3978**	**56,4**
новооткрити+рецидиви	**1289**	**18,0**	**1293**	**18,4**	**1410**	**20,0**
Общо за област Ловеч	**65**	**53,0**	**79**	**62,7**	**88**	**69,3**
новооткрити+рецидиви	23	18,8	20	15,9	16	12,6
Белодробна туберкулоза – всичко	**59**	**48,1**	**64**	**51,3**	**72**	**56,7**
новооткрити+рецидиви	21	17,1	18	14,4	14	11,0
Първична туберкулоза на дихателните органи (А15.7,А16.7)	-	-	-	-	-	-
новооткрити+рецидиви	-	-	-	-	-	-
Туберкулоза на белите дробове (А15.0 – А15.3, А16.0 – А16.2)	57	46,5	63	50,5	72	56,7

новооткрити+рецидиви	20	16,3	17	13,6	14	11,0
Извънбелодробна туберкулоза – всичко	6	4,9	**15**	**12,0**	**16**	**12,6**
новооткрити+рецидиви	2	1,6	2	1,6	2	1,6
Туберкулоза на интратор. Лимфни възли (А15.4,А16.3)	-	-	**5**	**4**	**5**	**3,9**
новооткрити+рецидиви	-	-	-	-	-	-
Туберкулозен плеврит (А15.6, А16.5)	2	1,6	**3**	**2,4**	**4**	**3,1**
новооткрити+рецидиви	1	0,8	-	-	1	0,8
Туберкулоза на костите и ставите (А18.0)	**2**	**1,6**	**2**	**1,6**	**2**	**1,6**
новооткрити+рецидиви	-	-	1	0,8	1	0,8
Туберкулозно-периферна лимфо-аденопатия (А18.2)	**1**	**0,8**	**5**	**4**	**5**	**3,9**
новооткрити+рецидиви	-	-	1	0,8	-	-
Туберкулоза на други органи (А18.3, А18.5 – А18.8)	**1**	0,8	-	-	-	-
в т.ч. новооткрити	**1**	0,8	-	-	-	-

Забележка: Данните за област Ловеч са от статистическите отчети – формуляр „3“- Пневмофтизиатрично завадение“ – 372 Р на СБАЛББ – Троян за 2017, 2018 и 2019г. Данните за страната за 2017 и 2018г. са от сайта на НЦОЗА.

Към датата на изготвяне на анализа, данните за 2019г. за страната не са публикувани.

<u>Болестност за област Ловеч</u>

- *2019г. са регистрирани 65 случая (болестност 53,0 на 100 хил. души население);*
- *2018г. са рея (болестност 62,7 на 100 хил. души население);*
- *2017г. са регистрирани 88 случая (болестност 69,3 на 100 хил. души население);*

Стойностите за страната са за 2019г. - 51,8 на 100 хил. души население, за 2018г. - 53,4 на 100 хил. души население и за 2017г. - 56,4 на 100 хил. души население.

<u>Заболеваемост за област Ловеч</u>:

- *2019г. са регистрирани 23 случая (заболеваемост 18,8 на 100 хил. души население);*
- *2018г. са регистрирани 20 случая (заболеваемост 16,0 на 100 хил. души население);*
- *2017г. са регистрирани 16 случая (заболеваемост 12,6 на 100 хил. души население);*

Стойностите за страната са за 2019г. - 18,5 на 100 хил. души население, за 2018г. - 18,4 на 100 хил. души население и за 2017г. - 20,0 на 100 хил. души население.

През последните три години (2017г. – 2019г.), стойностите на показателите „болестност“ и „заболеваемост“ от туберкулоза в областта и страната бележат спад и са равнозначни на тези за страната.

1.10. Болни под наблюдение на психиатричните заведения по вид на заболяването

	2017г.		2018 г.		2019 г.	
Наименование на болестите по МКБ – 10	Брой	На 100 000 души население	Брой	На 100 000 души население.	Брой	На 100 000 души население
ОБЩО:	**3923**	**3089,9**	**3942**	**3156,8**	**3949**	**3222,5**

Шизофрения, шизотипни и налудни разстройства	776	611,2	781	625,4	781	637,1
- в т.ч. Шизофрения	488	384,4	494	395,6	493	402,3
Разстройства на настроението	677	533,2	676	541,4	675	550,8
Невротични, свързани със стрес и соматоформни разтройства	195	153,6	198	158,6	199	162,4
Умствена изостаналост	696	548,2	694	555,8	696	567,9

Забележка: данните за 2017 и 2018г. са на НЦОЗА – Кратък статистически справочник „Здравеопазване“, а данните за 2019г. са от отчета на ДПБ - Ловеч

През 2019г. болните под наблюдение, водени в Регистъра на Държавна психиатрична болница - Ловеч са 3949 (~ 3223 на 100 хил. души население) при данни за 2018г. - 3942 (~ 3157 на 100 хил. души население).

Данните за страната за 2019г. , относно болните под наблюдение в психиатричните заведения са: 116851(1681,0 на 100 хил. души население), за 2018г. - 120677(1723,9 на 100 хил. души население)

Тенденцията през тригодишния период е запазване на относителния дял на болните под наблюдение в психиатричните заведения в област Ловеч по вид на заболяването, докато за страната тенденцията е намаляване. Трябва да се отбележи, че двете държавни психиатрични болници в областта, обслужват населението на няколко административни области

Друг съществен проблем в България са нормативните неясноти по диспансеризацията на психично болните, липсата на единен национален регистър, както и на закон за психотерапията, който да регламентира дейността на специалистите и да наложи стандарти в практикуването на професията.

Заключение

1. Запазва се негативната тенденция за намаляване на населението в областта за 2019г. – 122 546 души население, при данни за 2018г. - 124 873 души население.

Възрастовата структура на населението се характеризира с трайна тенденция на застаряване. И през 2019 г. се запазва процентът на населението в областта спрямо 2018г. - над 60 години е 34% , като този процент е с 6 пункта по-висок от този за страната - 28%.

2. Нивото на раждаемостта в Ловешка област през периода 2009–2019 г. показва незначителна динамика, но в стойности по-ниски от тези за страната. С благоприятна характеристика за областта са раждanията, отнесени към жените във фертилна възраст.

3. Структурата на общата смъртност по причини в Ловешка област, през последните три години остава относително постоянна, като водещите класове болести съответстват на тези за страната. На първо място през 2019 г. в областта и в страната е клас IX – Болести на органите на кръвообращението - от тези заболявания в областта са починали 1823(1474 на 100000 души население), за страната починалите са 69632(1002 на 100000 души население).

4. Като положителна за областта тенденция може да се отбележи, намаляването на детската смъртност през последните три години. За 2019г. тя е 2,1 на 1000 жвородени; за 2018г. – 7,8 на 1000 жсвородени и за 2017г. – 7,9 на 1000 живородени.

5. Значително по-високата обща смъртност за област Ловеч спрямо страната, определя отрицателния и видимо по-неблагоприятен естествен прираст за областта през 2019(-13,1 на 1000 души население) при (-6,5 на 1000 души население) за страната. Разгледан по общини в Ловешка област през 2019г., най–неблагоприятни са стойностите на този показател за община Априлци (-24,9 на 1000 души население), община Летница (-17,9 на 1000 души население) и община Ловеч (-15,0 на 1000 души население).

6. Общата болестност в Ловешка област през 2019г. (1623,1 на 1000 души население) бележи драстичен спрямо данните за 2018г. (2906,1 на 1000 души население).

В структурата на болестността за 2019г. се запазва водещото място на регистрираните случаи от клас IX – болести на органите на кръвообръщението, болестност 412,0 *на 1000 души население, както е и за 2018 г. – 1190,1 на 1000 души население.*

7. Регистрираната заболеваемост на населението през 2019г. е 489,7 на 1000 души население, при обща заболеваемост за 2018г. - 652,3 на 1000 души население. Регистрираната заболеваемост през 2019г. бележи спад спрямо 2018г.

В структурата на заболеваемост по класове болести за 2019г. – първо място, заемат болести на окото и придатъците му (клас VII) , докато през 2018г. първото място е било за болести на органите на кръвообръщението (клас IX) – 133,1 на 1000 души население.

8. Регистрираните новооткрити болни от злокачествени новообразувания през 2019 г. са 588 (относителен дял 455,3 *на 100000 души от населението), което със 122 случая повече от новооткрити болни от злокачестни новообразувания през 2018г. - 466 (относителен дял 373,2 на 100000 души от населението.*

9. През последните три години (2017г. – 2019г.), стойностите на показателите „болестност“ и „заболеваемост“ от туберкулоза в областта бележат спад.

10. Тенденцията през годините е към увеличаване на относителния дял на болните под наблюдение в психиатричните заведения по вид на заболяването.

1.11.Състояние на системата за медицинска помощ

Първична извънболнична медицинска помощ

Осигуреност с ОПЛ и дентални лекари:

Към 31.12.2019г. броят на лекарите и лекарите по дентална медицина в първичната извънболнична помощ на Ловешка област са съответно **83** и **112**.

От лекарите в първичната извънболнична медицинска помощ - 69 лекари работят в индивидуални практики и 14 лекари работят в четири групови практики за първична извънболнична медицинска помощ. При лекарите по дентална медицина - 101 дентални лекари работят в индивидуални практики и 11 лекари работят в пет групови практики по дентална медицина.

Реално осъществяващите дейност ОПЛ (на договор с РЗОК през 2019г.) са **83**. През 2019г. са заличени двама ОПЛ (един работещ в индивидуална практика и един лекар, работещ в групова практика). Разпределението на ОПЛ по общини е неравномерно и това формира различна осигуреност на населението с ОПЛ.

При средно за областта осигуряване на 1476 души с един ОПЛ, най-малко осигурени са общините Ябланица (1869 души на 1 ОПЛ) и Луковит (1801 души на 1 ОПЛ).

По отношение на практиките за първична дентална помощ се запазва концентрацията на лекарите в градовете, което също обуславя неравномерна осигуреност на населението в областта. При средно за областта осигуряване на 1094 души с един лекар по дентална медицина, най-малко осигурени са общините Угърчин (2708 души на 1 лекар по дентална медицина) и Ябланица (1869 души на 1 лекар по дентална медицина)

Осигуреност на населението за 2019г.:

Осигуреност на населението с ОПЛ - на 10 000 души

Община	брой	Население	На 10 000 души
област Ловеч	**83**	**122546**	**6,8**
Априлци	3	2689	11,1
Летница	3	3328	9,0
Ловеч	29	42318	6,9
Луковит	9	16209	5,6
Тетевен	12	18783	6,4
Троян	20	28195	7,1
Угърчин	4	5417	7,4
Ябланица	3	5607	5,4

Осигуреност с дентални лекари - на 10 000 души

Община	брой	Население	На 10 000 души
област Ловеч	**112**	**122546**	**9,1**
Априлци	2	2689	7,4
Летница	2	3328	6,0
Ловеч	48	42318	11,3
Луковит	14	16209	8,6
Тетевен	11	18783	5,9
Троян	30	28195	10,6
Угърчин	2	5417	3,7
Ябланица	3	5607	5,3

Население, обслужвано от 1 ОПЛ

Община	брой	Население	Обслужвано население от 1 ОПЛ
област Ловеч	**83**	**122546**	1476
Априлци	3	2689	869
Летница	3	3328	1109
Ловеч	29	42318	1459
Луковит	9	16209	1801
Тетевен	12	18783	1565
Троян	20	28195	1410
Угърчин	4	5417	1354
Ябланица	3	5607	1869

Население, обслужвано от 1 дентален лекар

Община	брой	Население	Обслужвано население от 1 лекар по ДМ
област Ловеч	**112**	**122546**	1094
Априлци	2	2689	1344
Летница	2	3328	1664
Ловеч	48	42318	881
Луковит	14	16209	1157
Тетевен	11	18783	1707
Троян	30	28195	939
Угърчин	2	5417	2708
Ябланица	3	5607	1869

1.12.Резултати от профилактични прегледи при деца до 17 г. в лечебните заведения за първична извънболнична медицинска помощ

Заболявания	2019 г.				2018 г.				2017 г.			
	възраст/случаи				възраст/случаи				възраст/случаи			
	До 1г.	1-2г.	3-6г.	7-17г.	До 1г.	1-2г.	3-6г.	7-17г.	До 1г.	1-2г.	3-6г.	7-17г.
Затлъстяване (E66)			21	103	-	-	6	46	-	-	12	95
Епилепсия (G40)	1	3	4	17	1	-	8	65	-	2	32	94
Разстройства на зрението (H53)	2	1	5	38	1	1	2	37	-	-	1	42
Хронични болести на тонзилите и аденоидите (J35)	23	30	56	30	-	2	-	-	-	2	15	7
Пневмонии (J12-J18)	15	25	34	32	-	-	-	-	1	1	19	6
Хронични бронхити (J41, J42)	4				-	-	-	-	-	-	-	-
Астма (J45, J46)	10	9	69	112	-	14		129	4	4	87	98
Алергичен ринит(J30)	3	5	31	21	-	3	5	35	-	-	-	-
Открити заболявания - всичко	780	438	1349	2369	678	315	707	1356	174	122	782	1268

***Забележка**: Данните са от Приложение №4 към отчетен формуляр № 365 на ОПЛ за 2017, 2018 и 2019г.*

През 2019г. на първо място във възрастовата група 7-17г. са регистрираните случаи на астма; на второ място са регистрираните случаи от затлъстяване, и на третото място са случаите от разстройства на зрението.

През 2018г. на първо място във възрастовата група 7-17г. са регистрираните случаи на астма; на второ място са регистрирани случаи на епилепсия и на трето място са случаите на затлъстяване.

През 2017г. на първо място във възрастовата група 7-17г. са регистрираните случаи на астма; на второ място са регистрираните случаи от затлъстяване, и на третото място са случаите от епилепсия.

За възрастовата група 3-6г. за 2019г. на първо място са регистрираните случаи на астма; на второ място са регистрираните случаи на хронични болести на тонзилите и аденоидите и на трето място са случаите на пневмонии.

През 2018г. на първо място са регистрираните случаи на епилепсия; на второ място са регистрираните случаи на затлъстяване и на трето място са случаите на алергичен ринит.
И за 2017г. на първо място са регистрираните случаи на астма; на второ място са регистрираните случаи от епилепсия, и на третото място са случаите от пневмонии.

При децата до 1 година, за 2019г. на първо място са регистрираните случаи на хронични болести на тонзилите и аденоидите; на второ място са регистрираните случаи на пневмонии и на трето място са случаите на астма. За 2018г. са регистрирани по 1 случай на епилепсия и 1 случай на разстройство на зрението. За 2017г. са регистрирани 4 случая на астма и 1 случай на пневмони.

Общият брой прегледи, извършени от ОПЛ в Ловешка област през 2019г. са 373 691, при данни за 2018г. - 396 735 и за 2017г. - 485 974. Наблюдава се нарастване спрямо 2018г. и намаление спрямо 2017г.

Профилактичните прегледи през 2019г. са 58 394, при данни за 2018г. – 57 494 и за 2017г. – 71 599

Посещенията по домовете през 2019г. са 6 108, при данни за 2018г. 6 260, и за 2017г. – 6 833.

Брой по видове ЛЗ за първична медицинска и дентална помощ – Област Ловеч

Видове ЛЗ	2019	2018	2017
ИП ПИМП	69	70	72
ИП ПИДП	101	104	103
ГП ПИМП	4	4	4
ГП ПИДП	6	6	5

Лечебни заведения за първична медицинска и дентална извънболнична помощ по общини в област ЛОВЕЧ през 2019г.

община	Брой регистрирани в РЗИ (физ. лица)		Брой регистрирани в РЗИ (физ. лица)			
			В инд. практики		В групови практики	
	лекари	дентални	лекари	дентални	лекари	дентални
Ловеч - област	**83**	**112**	**69**	**101**	**14**	**11**
ОбщинаАприлци	3	2	1	2	2	
Община Летница	3	2	3	2		

Община Ловеч	29	48	23	46	6	2
Община Луковит	9	14	9	10		4
Община Тетевен	12	11	12	11		
Общин Троян	20	30	14	25	6	5
Община Угърчин	4	2	4	2		
Община Ябланица	3	3	3	3		

Общ брой ОПЛ (титуляри на практики) на територията на област Ловеч, сключили договор с РЗОК за 2019 година **– 83 лекари, от тях:**
- ОПЛ с придобита специалност „Обща медицина" – 57 лекари;
- ОПЛ без специалност зачислени за специализация по „Обща медицина" –12 лекари;
- ОПЛ с призната специалност вътрешни болести, педиатрия и спешна медицина, които имат права по §95 от ПЗР към ЗИДЗЗ – 14 лекари, от тях 8 със специалност вътрешни болести и 6 със специалност педиатрия. От тези 14 лекари, трима (един със специалност вътрешни болести и двама със специалност педиатрия) са зачислени за специализация по „Обща медицина".

***Забележка**: Данните са от регистъра на ЛЗ за извънболнична помощв област Ловеч към 31.12.2019г*

Изводи:

1. Запазва се **добра осигуреност** на населението от Ловешка област като цяло с ОПЛ и лекари по дентална медицина.
2. Осигуреността със **специалисти по обща медицина** е 4,6 на 10000 души, което съответства на 57 лекари с придобита специалност.
3. Продължава да е налице **неравномерно териториално разпределение** на лекарите и лекарите по дентална медицина, като в по-неблагоприятна позиция остава населението в селата.
4. При ОПЛ само 17 % от лекарите, работят в групови практики, а при денталните лекари само 10% работят в групови практики

1.13. Специализирана извънболнична медицинска помощ

На територията на област Ловеч са регистрирани 121 амбулатории за специализирана медицинска и дентална помощ. (**116 – индивидуални практики**, от които 113 за специализирана медицинска помощ и 3 за специализирана дентална помощ, и **5 – групови практики за специализирана медицинска помощ**), 8 медицински центъра, 6 медико-диагностични лаборатории и 15 медико-технически лаборатории.

По данни на РЗОК – Ловеч специалистите *(вкл. ОПЛ със специалност „Обща медицина"*), сключили договор за 2019г. са 237. С договор са осигурени почти всички специалности, съгласно утвърдената с Решение № 361/29.05.2018г. на Министерски съвет, Национална здравна карта на Република България, с изключение на анестезиология и интензивно лечение, вирусология и клинична хематология. Това дава осигуреност на населението ~19 лекари на 10 000 души.

Брой по видове лечебни заведения за СИМП в Ловешка област

Видове ЛЗ	**2019**	**2018**	**2017**
ИПСМП	113	114	116
ИПСДП	3	3	3
ГПСМП	5	5	5
ГПСДП	-	-	-
МЦ	8	8	8
МДЦ	-	-	-
ДКЦ	-	-	-
ДЦ	-	-	-
МДЛ	6	6	7
МТЛ	15	15	14
Общо за област Ловеч:	**150**	**151**	**153**

Лечебни заведения за специализирана извънболнична помощ по общини към 31.12.2019г.

община	**ИПСМП**	**ИПСДП**	**ГПСМП**	**ГПСДП**	**МЦ**	**МДЦ**	**ДКЦ**	**МДЛ**	**МТЛ**	**хосписи**
АПРИЛЦИ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ЛЕТНИЦА	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ЛОВЕЧ	51	2	5	-	3	-	-	3	8	-
ЛУКОВИТ	14	-	-	-	2	-	-	1	1	-
ТЕТЕВЕН	18	-	-	-	1	-	-	-	2	-
ТРОЯН	28	1	-	-	2	-	-	2	4	-
УГЪРЧИН	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ЯБЛАНИЦА	2	-	-	-	-	-	-	-	.	-

Забележка: *Данните са от регистъра на ЛЗ за извънболнична помощ за област Ловеч към 31.12.2019г.*

Посещения при специалисти за област Ловеч

	Посещения в амбулаторията при специалисти					
	2019 г.		**2018 г.**		**2017 г.**	
	Всичко	**На 1 жител**	**Всичко**	**На 1 жител**	**Всичко**	**На 1 жител**
Лекари – специализирана помощ	**163 573**	**1,33**	**203 704**	**1,63**	**216 033**	**1,70**
в т.ч Вътрешни болести	2883	0,02	1401	0,01	2780	0,02
Гастроентерология	2735	0,02	3294	0,03	3862	0,03
Ендокринология и болести на обмяната	14 772	0,12	15 532	0,12	13 077	0,10
Кардиология	**24 241**	0,20	**37 643**	0,30	**46 657**	0,40
Ревматология	1904	0,02	1765	0,01	2095	0,02
Пневмология и фтизиатрия	9993	0,08	9999	0,08	10727	0,08
Нефрология	5164	0,04	4172	0,03	4843	0,04
Клинична хематология						
Клинична алергология	2714	0,02	2984	0,02	2729	0,02
Педиатрия	**18 432**	0,15	**23 257**	0,19	**24 432**	0,19
Хирургия	6726	0,05	7888	0,06	11064	0,09
Ортопедо-травматология	4096	0,03	9526	0,08	12220	0,01
Урология	3224	0,03	3150	0,03	2095	0,02
Неврохирургия						

Акушерство и гинекология	11 102	0,09	12 652	0,10	13 960	0,11
Инфекциознни болести					27	0,00
Ушно-носно-гърлени болести	7475	0,06	8717	0,07	8868	0,07
Очни болести	22 501	0,18	21 481	0,17	**20 786**	0,16
Психиатрия	2357	0,02	2579	0,02	3849	0,03
Нервни болести	**13 652**	0,11	**28 657**	0,23	17 788	0,14
Кожни и венерически болести	4827	0,04	4680	0,04	5131	0,04
Физикална и рехабилитационна медицина	4250	0,03	4327	0,03	9017	0,07
Други	525	0,00			26	0,00

Забележка: Данните са от отчетите на ЛЗ за СИМП в област Ловеч

1.Осигуреността на населението на Ловешка област със специалисти в извънболничната медицинска помощ е добра ~19 лекари на 10 000 души. За последните три години се наблюдава намаление на броя на регистрираните ИПСМП;

2.При специалистите в извънболничната помощ (без дублиране с тези в болничната помощ), от 88 лекари, упражняващи придобитата специалност, работещите в пенсионна възраст към настоящия момент и тези, които предстои да я навършат до края на 2024г. е 53 (~60 %), като 27 от тях са на пенсионна възраст към настоящия момент, а до края на 2025г. предстои да навършат пенсионна възраст още 26 лекари.

3.Специализираните лекарски практики на територията на областта са разпределени в четирите по-големи общини Ловеч, Троян, Тетевен и Луковит. ***Липсата на специалисти в по-малките общини (Априлци, Летница, Угърчин и Ябланица) затруднява в известна степен достъпа на населението до този вид медицинска помощ.***

2. Болнична медицинска помощ

Болничната помощ в областта се осъществява от 8 лечебни заведения:

Четири многопрофилни болници за активно лечение:

- „ Многопрофилна болница за активно лечение – проф. д-р Параскев Стоянов“ АД – адрес: гр. Ловеч, ул. „ Д-р Съйко Съев“ №27 – **областна болница**;
- „Многопрофилна болница за активно лечение – Троян“ ЕООД – адрес: гр. Троян, ул.“ Радецки“ №30 – **общинска болница**;
- „ Многопрофилна болница за активно лечение – Тетевен – Д-р Ангел Пешев“ ЕООД – адрес: гр. Тетевен, ул. „ Димитър Благоев“ №62 – **общинска болница**;
- „Многопрофилна болница за активно лечение – Луковит“ ЕООД – адрес: гр. Луковит, ул. „Княз Борис I“ №52 – **общинска болница;**

Една Частна многопрофилна болница за активно лечение:

- „Многопрофилна болница за активно лечение „Кардиолайф““ ООД - адрес: гр. Ловеч, ул.“ Мизия“ №5.

Една Специализирана болница за активно лечение на белодробни болести с междуобластни функции:

- „Специализирана болница за активно лечение на белодробни болести - Троян“ЕООД - адрес: гр. Троян, ул. „Васил Левски“ № 253;

Две Държавни психиатрични болници с междуобластни функции:

- Държавна психиатрична болница - адрес: гр. Ловеч, ул. „ Княз Батемберг“ №1;
- Държавна психиатрична болница – адрес: с. Карлуково, общ. Луковит.

Лечебни заведения към 31.12.2019 г.

Видове заведения	2019г.		2018 г.		2017 г.	
	Брой	Легла	Брой	Легла	Брой	Легла
Лечебни заведения за болнична помощ- всичко	**8**	**1066**	**8**	**1066**	**8**	**1066**
1.Публични лечебни заведения	**7**	**1035**	**7**	**1035**	**7**	**1035**
1.1.Многопрофилни болници	4	543	4	543	4	543
Многопрофилна болница за активно лечение	4	543	4	543	4	543
1.2.Специализирани болници	**1**	**85**	**1**	**85**	**1**	**85**
Специализирана болница за активно лечение	1	85	1	85	1	85
Специализирана болница за долекуване, продължително лечение и рехабилитация						
Специализирана болница за рехабилитация						
1.3.Други лечебни и здравни заведения						
1.4.Психиатрични болници	2	407	2	407	2	407
2.Частни лечебни заведения	1	31	1	31	1	31
Многопрофилни болници						
Многопрофилна болница за активно лечение						
Специализирани болници						
Специализирана болница за долекуване и продължително лечение						
Специализирана болница за долекуване, продължително лечение и рехабилитация						
Специализирана болница за рехабилитация						

Забележка: *Данните са от годишните отчети на лечебните заведения за болнична помощ - статистически формуляр„3"-365 Б за 2019г. , Раздел IV.1. Леглови фонд и неговото използване, шифър 01, колона 1*

Легла в лечебните заведения за болнична помощ по видове към 31.12.2019 г.

Видове легла	2019 г.		
	Брой легла към 31.12.2019 г.	Относителен дял	Осигуреност на 10 000
Общо	**1066**	**100,0**	**87,0**
Интензивни	**17**	**1,6**	**1,4**
Анестезиология и интензивно лечение	13	1,2	1,1
Терапевтични	**363**	**34,1**	**29,6**
Вътрешни болести - непрофилирани			
Гастроентерология	17	1,6	1,4
Ендокринология и болести на обмяната	25	2,3	2,0
Инфекциозни болести	10	0,9	0,8
Кардиология	80	7,5	6,5
Клинична алергология			
Клинична имунология			
Клинична токсикология			
Клинична хематология	1	0,1	0,1
Кожини и венерически болести			
Лъчелечение			
Медицинска онкология			
Нуклеарна медицина			
Нервни болести	63	5,9	5,1

Нефрология	15	1,4	1,2
Пневмология и фтизиатрия	141	13,2	11,5
Ревматология			
Хирургични	**117**	**11,00**	**9,5**
Гръдна хирургия			
Детска хирургия			
Кардиохирургия			
Лицево челюстна хирургия			
Неврохуругия			
Ортопедия и травматология	11	1,0	0,9
Очни болести	8	0,8	0,7
Пластично възстановителна хирургия			
Съдова хурургия	10	0,9	0,8
Урология	14	1,3	1,1
Ушно-носно-гърлени болести	8	0,8	0,7
Хирургия	66	6,2	5,4
Педиатрични	**96**	**9,0**	**7,8**
Неонатология	23	2,2	1,9
Педиатрия	73	6,8	6,0
Акушеро-гинекологични	**42**	**3,9**	**3,4**
Акушерство	15	1,4	1,2
Гинекология	13	1,2	1,1
Патологична бременност	14	1,3	1,1
Други	**435**	**40,8**	**35,5**
Психиатрия	407	38,2	33,2
Физикална и рехабилитационна медицина	12	1,1	1,0
Продължително лечение	16	1,5	1,3

***Забележка**: Данните са от годишните отчети на лечебните заведения за болнична помощ.*

Общият брой легла в Ловешка област през 2019г. е 1066 легла, от тях интензивни – 13, терапевтични – 363, хирургични – 117, педиатрични – 96 , акушеро-гинекологични – 42, други 435 (психиатрични – 407, физикална и рехабилитационна медицина – 12 и продължително лечение - 16)

Общата осигуреност с легла за Ловешка област през 2019 г. е 87 легла на 10 000 население, която е с ~ 11 пункта по-висока от средната за страната за 2018г. Разликата се дължи на големият брой психиатрични легла в двете психиатрични болници в областта, които обаче изпълняват междуобластни функции.

Недостатъчна е осигуреността с легла за анестезиология и интензивно лечение за областта – 1,1 на 10 000 души население при 6,3 за страната за 2018г.

Леглата за продължително лечение са незначителен брой 16 на брой , осигуреност 1,3 на 10 000 души население, при 1,0 за страната за 2018г. Поради липса на нормативно регулиране на заплащането, все още не функционират.

Дейност на стационарите на болничните лечебни заведения

Видове заведения	2019г.									
	Легла (средного дишен брой)	Постъпили болни	Изписани болни	Умрели	Преминали болни	Проведе-ни леглодни	Използваемост на леглата (дни)	Оборот на леглата	Среден престой на 1 лекуван болен	Летал итет (%)
Общо	**1066**	**25005**	**25619**	**451**	**26623**	**251747**	**299**	**31**	**29**	**1,7**

Многопрофилни болници	**543**	**21075**	**20779**	**383**	**21332**	**100350**	**192**	**41**	**4,8**	**1,7**
МБАЛ-Ловеч	237	8385	8258	171	8484	38903	164	36	4,6	2,0
МБАЛ-Троян	110	5251	5163	121	5316	23266	212	48	4,4	2,3
МБАЛ-Тетевен	88	3526	3486	48	3583	18649	212	41	5,2	1,4
МБАЛ-Луковит	108	3913	3872	43	3949	19532	181	37	4,9	1,1
Специализирани болници	**85**	**2401**	**2401**	**7**	**2437**	**21192**	**249**	**29**	**8,7**	**0,3**
С Б А Л Б Б	85	2401	2401	7	2437	21192	249	29	8,7	0,3
Психиатрични болници	**407**	**975**	**953**	**19**	**1320**	**126262**	**314**	**3,5**	**99,6**	**2,3**
Д П Б – Ловеч	232	624	617	8	816	66828	288	4	81,2	1,3
Д П Б – Карлуково	175	351	336	11	504	59434	340	3	117,9	3,2
Диспансери										
Публични заведения- общо										
Частни лечебни заведения	**31**	**1529**	**1486**	**42**	**1534**	**3943**	**127**	**49**	**2,6**	**2,7**
МБАЛ-Кардиолайф	31	1529	1486	42	1534	3943	127	49	2,6	2,7

Забележка: Данните са обобщени от годишните отчети на болниците за 2019г.

Дейност на стационарите на болничните лечебни заведения

Видове заведения	**2018г.**									
	Легла (средно годишен брой)	**Постъпили болни**	**Изписани болни**	**Умрели**	**Премина ли болни**	**Проведе-ни леглодни**	**Използва емост на леглата (дни)**	**Оборот на леглата**	**Среден престой на 1 лекуван болен**	**Лета литет (%)**
Общо	**1066**	**26519**	**25983**	**422**	**27048**	**257465**	**231**	**31**	**30**	**1,7**
Многопрофилни болници	**543**	**21477**	**21028**	**358**	**21643**	**103083**	**202**	**42**	**4,9**	**1,5**
МБАЛ-Ловеч	237	7926	7707	167	7973	36474	154	34	4,6	2,1
МБАЛ-Троян	110	5634	5503	110	5678	25661	233	52	4,5	2,0
МБАЛ-Тетевен	88	3735	3694	33	3784	19986	227	43	5,3	0,9
МБАЛ-Луковит	108	4182	4124	48	4208	20962	194	39	5,0	1,2
Специализирани болници	**85**	**2512**	**2495**	**7**	**2538**	**22542**	**268**	**30**	**8,9**	**0,3**
С Б А Л Б Б	85	2512	2495	7	2538	22542	268	30	8,9	0,3
Психиатрични болници	**407**	**976**	**941**	**18**	**1304**	**128355**	**317**	**3,5**	**103**	**2,3**
Д П Б – Ловеч	232	638	625	7	824	70575	304	4	85,6	1,1
Д П Б – Карлуково	175	338	316	11	480	57780	330	3	120,4	3,4
Диспансери										
Публични заведения- общо										
Частни лечебни заведения	**31**	**1554**	**1519**	**39**	**1563**	**4309**	**139**	**50**	**2,8**	**2,5**
МБАЛ-Кардиолайф	31	1554	1519	39	1563	4309	139	50	2,8	2,5

***Забележка**: Данните са обобщени от годишните отчети на болниците за 2018г.*

Дейност на стационарите на болничните лечебни заведения

Видове заведения	2017г.									
	Легла (средногодишен брой)	**Постъпили болни**	**Изписани болни**	**Умрели**	**Преминали болни**	**Проведени леглодни**	**Използваемост на леглата (дни)**	**Оборот на леглата**	**Среден престой на 1 лекуван болен**	**Летали-тет (%)**
Общо	**1066**	**28395**	**28124**	**441**	**29094**	**276841**	**221**	**23, 4**	**28,0**	**1,6**
Многопрофилни болници	**543**	**24296**	**24026**	**402**	**24594**	**118963**	**239**	**46**	**4.9**	**1,7**
МБАЛ-Ловеч	237	10088	9979	162	10188	46607	197	43	4.6	1,6
МБАЛ-Троян	110	5873	5768	116	5928	26969	245	54	4,5	2,0
МБАЛ-Тетевен	88	3777	3732	57	3838	21466	244	44	5.6	1,5
МБАЛ-Луковит	108	4558	4547	67	4640	23921	221	43	5.2	1,5
Специализирани болници	**85**	**2526**	**2536**	**5**	**2567**	**23575**	**277**	**30**	**9.2**	**0,2**
С Б А Л Б Б	85	2526	2536	5	2567	23575	277	30	9.2	0,2
Психиатрични болници	**407**	**1127**	**1133**	**26**	**1487**	**133115**	**329**	**3.5**	**95**	**2,7**
Д П Б – Ловеч	232	756	763	11	960	73123	315	4	76.2	1,4
Д П Б – Карлуково	175	371	370	15	527	59992	343	3	113.8	3,9
Диспансери										
Публични заведения-общо										
Частни лечебни заведения	**31**	**446**	**429**	**8**	**446**	**1188**	**38**	**14**	**2.7**	**1,8**
	31	446	429	8	446	1188	38	14	2,7	1,8

Забележка: Данните са обобщени от годишните отчети на болниците за 2017г.

Изводи:

Общият брой преминали болни през всички лечебни заведения за болнична помощ в област Ловеч за 2019г. е 26 623 – с 425 по-малко в сравнение с 2018г. (27 048) – и с 2 471 по-малко в сравнение с 2017г. (29 094).

*Преминалите болни **през многопрофилните болници за активно лечение през 2019г.** са 21 332 (80%) от общия брой преминали болни. Този процент бележи спад през 2018г., но в сравнение с предходните години се запазва: в сравнение с 2018г. преминалите болни през многопрофилните болници за активно лечение са 21 643 (81%) от общия брой преминали болни и през 2017г. са 24 594 (84,5%) от общия брой преминали болни. За страната преминалите болни през многопрофилните болници за 2019г. е 53% (1 231 993) от общия брой (2 330 237).*

По отношение на основните показатели за дейността на многопрофилните болници за активно лечение, характеристиката е следната:

Използваемост на леглата в многопрофилните болници за активно лечение през 2019г. е 192 дни (64%), при данни за 2018г. е 202 дни (55%) дни и за 2017г. е 239 (65%). Данните са съотносими с тези за страната: за 2019г. е 63%, за 2018г. е 65% и 55,6% за 2017г.

Среден престой – на един лекуван болен в многопрофилните болници за активно лечение през 2019г. е 4,8 дни при данни 2018г. - 4,9 дни и за 2017г. - 4,9 дни През тригодишния период се запазва тенденцията, средния престой на един лекуван болен да е ~ 5 дни.
Средният престой за страната за 2019г. също е 4,7, при данни за 2018г. и 2017г. – 4,9 дни.

Оборот на леглата – общо в многопрофилните болници за активно лечение оборотът на едно болнично легло през 2019г. е 41 при данни за 2018г. - 42 и за 2017г. е 46 (за страната този показател за 2019 е 48). През 2019г. оборот на едно болнично легло - 41. Налице е тенденция към намаление на оборота на едно болнично легло.

Оборотът на леглата за 2019г. и 2018г. за страната е 47, при 41 за областта.

Леталитет – общо за многопрофилните болници за активно лечение за 2019г. е 1,7%, при данни 2018г. - 1,5% и за 2017г. е 1,7% При леталитета също се наблюдава спад на стойността на този показател за 2018г., но през 2019г. отново бележи нарастване. Леталитетът за страната за 2018г.е 1,9%.

Преминалите болни ***през психиатричните болници през 2019г. са 1320.*** *Спрямо 2018г. се наблюдава повишаване със 16 (1304), а в сравнение с преминалите болни за 2017г. (1487 преминали болни) по-малко със 167 преминали болни.*

За страната те са 11 802 преминали болни за 2019г.

По отношение на основните показатели за дейността на психиатричните болници, характеристиката е следната:

Използваемост на леглата през 2019г. е 314 дни, при данни за 2018г. - 317 дни, и за 2017г. - 329 дни; използваемостта на леглата през последните три години запазва стойности почти без промяна и значително по-високи от тези за страната - за 2019г. е 156 дни.

Среден престой – на един лекуван болен в психиатричните болници през 2019г. е 99,6 дни за 2019г. при данни за 2018г. е 103 дни и за 2017г. - 95 дни. Стойностите на този показател варират незначитерно през последните години, като през 2019г. бележи спад спрямо 2018г.

За страната този показател за 2019г. е 50,5 дни е при 60,3 дни за 2018г. Стойностите за областта са значително по-високи, поради наличие на две психиатрични болници и съответно наличие на повече легла.

Оборот на леглата – оборотът на едно болнично легло в психиатричните болници и през последните три години е 3,5. Налице е тенденция към намаление на оборота на едно болнично легло. Оборотът за страната за 2019г. е 3 при 4 за 2018г. и 3,5 за областта. Разликата е 0,5 пункта. По-нисък е този за областта.

Леталитет – общо за психиатричните болници за 2019г. и 2018г. е 2,3% при данни за 2017г. - 2,7%. Наблюдава се запазване на леталитета спрямо 2018г. и спад на леталитета спрямо 2017г. Леталитетът сравнен с този за страната за 2018г. (0,7)също е по-висок с 1,6%.

Осигуреност с човешки ресурси в лечебните заведения за болнична помощ в област Ловеч

	2017г.	**2018г.**	**2019г.**
	брой		
1.Лекари	238	217	220
2.Лекари по дентална медицина	-	-	-
3.Фармацевти	8	8	8
4.Специалисти по здравни грижи	455	443	447
в т.ч. :			
фелдшери	8	5	5
акушерки	28	22	23
медицински сестри	348	347	351
Лаборанти (клинични и рентгенови)	60	57	56
Рехабилитатори	11	11	11

***Забележка**: Данните са от досие на ЛЗ към 31.12.2019г.*

През последните години се утвърждава тенденция към намаляване на лекарите и специалистите по здравни грижи работещи в лечебните заведения за болнична помощ в област Ловеч.

3.Спешна медицинска помощ.

Структура и организация на спешната медицинска помощ в областта:

ЦСМП – Ловеч включва седем филиала: ФСМП – Седалище Ловеч, Троян, Тетевен, Луковит, Ябланица, Угърчин, Летница.

Общ. Априлци е включена за обслужване от екипите на ФСМП – Троян.

Стационарни екипи:

- **диспечерски:**

Регионална координационна централа – гр. Ловеч

Състои се от лекар (ръководител смяна) и медицински специалист.

Стационарни диспечерски екипи по филиали: - 6 броя – гр. Троян, гр. Тетевен, гр. Летница, гр. Луковит, гр. Ябланица, гр. Угърчин

Мобилни спешни екипи:

- Реанимационни екипи – 3 екипа (2екипа в гр. Ловеч и 1екип в гр.Троян);
- Лекарски екипи – 7 екипа (гр.Ловеч - 1бр.; гр.Летница - 1бр.; гр.Троян - 1бр.; гр.Тетевен - 1бр.; гр.Угърчин - 1бр.; гр.Ябланица - 1бр.; гр.Луковит - 1бр);
- Долекарски екипи - 2 екипа: (гр.Луковит – 1екип, Тетевен – 1екип)
- Транспортен екип – 1 екип във ФСМП-Ловеч (шофьор на санитарен автомобил за транспортна дейност на трупове за съдебно-медицинска експертиза, спешна доставка на кръв, биопродукти, транспорт на кръвни проби от филиалите на ЦСМП-Ловеч за изследване на алкохолно съдържание).

Съставът на:

Реанимационните екипи включва – лекар и медицински фелдшер или мед.сестра и шофьор с оборудван реанимационен санитарен автомобил.

Лекарски екип – лекар и шофьор с оборудван реанимационен санитарен автомобил

Долекарски екип – фелдшер и шофьор с оборудванереанимационен санитарен автомобил

Във ФСМП: Троян, Тетевен, Луковит, Летница, Угърчин и Ябланица се приемат и обработват пациенти в СПС (Спешен приемен сектор), транспортирани или дошли сами във ФСМП. Община –Априлци е включена за обслужване от екипите на ФСМП – Троян

Дейност на ЦСМП гр. Ловеч през 2019 г.

Показател	**брой**
Амбулаторни прегледи	21382
Изпълнени повиквания – общо	16479
Обслужени лица – всичко:	37861
при изпълнените повиквания	16479
в т.ч. насочени за хоспитализация	4774
при амбулаторни прегледи	21382
в т.ч. насочени за хоспитализация	2774
Умрели – всичко:	595
При изпълнените повиквания	590
- до пристигане на екипа	577
- по време на обслужването	9
- при транспотирането	4
Персонал – общ брой	208
от тях – лекари	50
- фелдшери	43
- медицински сестри	25
- акушерки	5

- друг персонал	85
Транспортни средства/ линейки	27

***Забележка**: Данните са от годишния отчет на ЦСМП – Ловеч за 2019г. .*

Дейност на Спешно отделение към МБАЛ АД гр. Ловеч за 2019г.

Показател	**брой**
Амбулаторни прегледи	12245
Обслужени лица – всичко:	12245
при амбулаторни прегледи	12245
в т.ч. насочени за хоспитализация	4148
Умрели – всичко:	21
Персонал – общ брой:	20
от тях – лекари	4
Медицински сестри	9
Друг персонал	6

***Забележка**: Данните са от годишния отчет на МБАЛ – Ловеч - Спешно отделение*

Структурата и организацията на работа на спешната медицинска помощ в областта покрива на 100% населението на област Ловеч. Създадените и функциониращи екипи към ЦСМП гр. Ловеч и Спешно отделение към МБАЛ-АД гр. Ловеч осигуряват необходимата спешност и неотложност в обслужването на населението от областта. Недостатъчният брой лекари и медицински специалисти налага включването на болничен и друг персонал по съвместителства.

Осигуреност на регионалната здравна мрежа с човешки ресурси

Осигуреност с човешки ресурси в лечебните заведения за болнична и извънболнична медицинска помощ в област Ловеч

	2017г.	**2018г.**	**2019г.**
	брой		
1.Лекари	*507*	*477*	*473*
2.Лекари по дентална медицина	*114*	*102*	*96*
3.Фармацевти	8	8	10
4.Специалисти по здравни грижи	*739*	*722*	*720*
в т.ч. :			
фелдшери	72	72	67
акушерки	39	30	31
медицински сестри	489	485	490
Лаборанти (клинични и рентгенови)	89	84	85
Рехабилитатори	19	15	14

Забележка: Данните са от досие на ЛЗ за БП към 31.12.2019г. и от отчетите на ЛЗ за ИБП за 2019г.

За областта осигуреността общо с лекари за 2019г. (38,6 на 10 хил. души от населението) и лекари по дентална медицина (7,8 на 10 хил. души от населението) – данните са за лекари, работещи в лечебните заведения, а не физически лица.

За 2018г. за област Ловеч осигуреност с лекари е (38,2 на 10 хил. души от населението), лекари по дентална медицина (8,2 на 10 хил. души от населението).

За 2017г. за област Ловеч осигуреност с лекари (39,9 на 10 хил. души от населението) лекари по дентална медицина (9,0 на 10 хил. души от населението).

За 2019г. за страната осигуреността с лекари е (38,6 на 10 хил. души от населението) лекари по дентална медицина (7,8 на 10 хил. души от населението, при данни за 2018г. осигуреност с лекари (38,2 на 10 хил. души от населението) и лекари по дентална медицина (8,2 на 10 хил. души от населението).

Видно от посочените цифри, осигуреността с лекари и лекари по дентална медицина за областта е сравнима с тази за страната.

Осигуреността със специалисти по здравни грижи в област Ловеч за 2019г. е 58,7 на 10 хил.души от населението; за 2018г. е 57,8 и за 2017г. – 58,2.

За страната данните за 2019г. са осигуреност – 66,9 на 10 хил.души от населението и за 2018г. са осигуреността също е 66,2.

Осигуреността със специалисти по здравни грижи в областта е ~ 8,2 пункта по-ниска от тази за страната.

Тенденцията към намаляване на общата численост на професионалистите в системата на здравеопазването в Ловешка област през последните години, съответства на тази за страната. Тревожни са цифрите и за средната възраст на работещите медицински специалисти.

4.Детски ясли и деца в тях (общо, в т.ч. в градовете)

Детски ясли и места в тях на 31.12.2018г. по тип на заведение

	Заведения	Места в края на годината			
		всичко	за дневни групи	за седмични групи	за рехабилитация или в специални групи
а	1	2	3	4	5
Област Ловеч	**14**	**583**	**583**	-	**-**
В градовете	11	519	519	-	-
В селата	3	64	64	-	-
Самостоятелни ДЯ	6	344	344	-	-
В градовете	6	344	344	-	-
ДЯ в състава на ДГ	8	239	239	-	-
В градовете	5	175	175	-	-
В селата	3	64	64	-	-

Обслужени деца в детските ясли по вид на заведението през 2018 година

	От началото на годината	През годината			В края на годината		
		постъпили	изписани	умрели	общо	момчета	момичета
Област Ловеч	**513**	**514**	**547**	**0**	**480**	**250**	**230**
В градовете	463	481	504	0	440	232	208
В селата	50	33	43	0	40	18	22
Самостоятелни ДЯ	316	392	422	0	286	159	127
В градовете	316	392	422	0	286	159	127
ДЯ в състава на ДГ	197	122	125	0	194	91	103
В градовете	147	89	82	0	154	73	81
В селата	50	33	43	0	40	18	22

Детски ясли и места в тях на 31.12.2019г. по тип на заведение

	Заведения	Места в края на годината			
		всичко	за дневни групи	за седмични групи	за рехабилитация или в специални групи
а	1	2	3	4	5
Област Ловеч	14	512	512	-	-
В градовете	11	460	460	-	-
В селата	3	52	52	-	-
Самостоятелни ДЯ	6	312	312	-	-
В градовете	6	312	312	-	-
ДЯ в състава на ДГ	8	200	200	-	-
В градовете	5	148	148	-	-
В селата	3	52	52	-	-

Обслужени деца в детските ясли по вид на заведението през 2019 година

	От началото на годината	През годината			В края на годината		
		постъпили	изписани	умрели	общо	момчета	момичета
Област Ловеч	480	502	469	0	513	275	238
В градовете	440	482	448	0	474	248	226
В селата	40	20	21	0	39	27	12
Самостоятелни ДЯ	286	397	352	0	331	175	156
В градовете	286	397	352	0	331	175	156
ДЯ в състава на ДГ	194	105	117	0	182	100	82
В градовете	154	85	96	0	143	73	70
В селата	40	20	21	0	39	27	12

Видно от представената информация, броят и капацитетът на детските заведения в областта и по общини покрива нуждите на населението, включително в малките населени места.

5. Аптечна мрежа

На територията на област Ловеч към настоящия момент има действащи общо 52 аптеки, от тях 44 са в градовете от областта, а 8 са в селата. От всички действащи аптеки в областта 40 имат издадена лицензия за търговия на дребно и съхраняване на наркотични вещества за медицински цели. Разпределението на аптеките по общини е следното:

Община	Брой аптеки	Аптеки с лицензия за търговия на дребно с наркотични вещества	Аптеки без лицензия за търговия на дребно с наркотични вещества	Аптеки в градовете от общината	Аптеки в селата от общината
Априлци	1	1	-	1	-
Летница	2	-	2	1	1
Луковит	6	4	2	3	3
Ловеч	19	18	1	19	-
Тетевен	9	5	4	6	3
Троян	13	10	3	12	1
Угърчин	1	1	-	1	-

Ябланица	1	1	-	1	-
Общо за област Ловеч	**52**	**40**	**12**	**44**	**8**

България се нарежда сред първите страни в Европа с 1806 души обслужвани в една аптека срещу средноевропейски показател от 4450 души обслужвани в една аптека. За областта към настоящия момент 2357 души се обслужват в една аптека.

Остър е проблема с денонощните аптеки и аптеките в малките населени места, на територията на областта. В областта няма денонощна аптека, а едва 15% от общия брой аптеки се намират в селата на областта. В гр. Априлци, гр. Угърчин и гр. Ябланица работи само по една аптека.

Режимът за издаване на разрешения за търговия на дребно с лекарствени продукти е уреден в Закона за лекарствени продукти в хуманната медицина. Право да извършва търговия на дребно има всяко физическо или юридическо лице, регистрирано като търговец по българското законодателство или по законодателството на държава-членка, което отговаря на останалите изисквания на закона. Законодателството в страната не урежда критерии по отношение на разпределението и гъстотата на аптеките по територия, нито относно режима на работа на аптеката. Преценката за мястото на откриване на аптеката, за нейния режим на работа, обем на предоставени услуги и продукти е единствено в ръцете на стопанската инициатива на носителя на разрешение за търговия на дребно с лекарствени продукти.

За решаването на проблемите за достъпа до фармацевтична услуга от населението от малките общини в страната е необходимо да се предприемат действия в посока разработване на мерки за стимулиране предоставянето на фармацевтичната услуга в малките населени места.

6.Социални услуги и дългосрочни грижи в област Ловеч

Социалните услуги, функциониращи в областта, се предоставят в общността и в специализирани институции. Разпределени са равномерно по общини по видове, както следва:

1. социални услуги в домашна среда:

а) личен асистент;

б) социален асистент;

в) домашен помощник;

г) домашен социален патронаж;

2. дневен център:

а) дневен център за деца и/или младежи с увреждания;

б) дневен център за пълнолетни лица с увреждания;

в) дневен център за пълнолетни лица с увреждания - седмична грижа;

г) дневен център за деца и младежи с увреждания - седмична грижа;

д) дневен център за стари хора;

3. център за социална рехабилитация и интеграция;

4. социални услуги от резидентен тип:

а) център за настаняване от семеен тип:

аа) център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания;

бб) център за настаняване от семеен тип за деца с увреждания;

вв) център за настаняване от семеен тип за младежи с увреждания;

гг) център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с психични разстройства;

дд) център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с деменция;

ее) център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с физически увреждания;

жж) център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с умствена изостаналост;

зз) център за настаняване от семеен тип за стари хора;

б) център за временно настаняване;

в) преходно жилище;

г) наблюдавано жилище;
д) защитено жилище:
аа) защитено жилище за лица с психични разстройства;
бб) защитено жилище за лица с умствена изостаналост;
вв) защитено жилище за лица с физически увреждания;
5. център за обществена подкрепа;
6. приемна грижа;
7. обществени трапезарии.
Специализирани институции за предоставяне на социални услуги:
1. дом за пълнолетни лица с увреждания:
а) дом за пълнолетни лица с умствена изостаналост;
б) дом за пълнолетни лица с психични разстройства;
в) дом за пълнолетни лица с физически увреждания;
г) дом за пълнолетни лица със сетивни нарушения;
д) дом за пълнолетни лица с деменция;
2. дом за стари хора.

По информация на социалните служби, при необходимост и съобразно потребностите на населението на всяка община могат да се разкриват и други видове социални услуги. Към момента е целесъобразно разкриването на Социални услуги с медицинска насоченост за лица нуждаещи се от следоперативна грижа или лица с онкологични заболявания, за които се изисква 24 часова медицинска грижа.
Социалните услуги могат да се предоставят краткосрочно и/или дългосрочно, като краткосрочното настаняване е до 3 месеца, а дългосрочното 6 месеца.
Към момента, предвид застаряващото население, успешната реализация на много млади хора в чужбина, все повече се увеличава броя на самотно живеещите стари хора и хора с увреждания. Предвид това успешното развитие на социални услуги в домашна среда е все повече предпочитана от възрастното население. Реализирани проекти от общините, които включват и медицинска грижа са все повече предпочитани.
Необходимостта от избор на личен лекар в Социалните услуги и денонощната грижа за потребителите от страна на лекарите, натоварва допълнително здравната система, предвид и намаления брой персонал в болниците.
Не малък брой от потребителите на СУ се нуждаят от Помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия, където не малък брой лекари са ангажирани с процедурата по отпускането им, което също натоварва здравната система.

7.Финансиране на здравеопазните дейности в Ловешка област

Финансиране на здравеопазните дейности в Ловешка област

Източници на финансиране

Приходи	**2017г.**	**2018г.**
Приходи от НЗОК /1/	43 097 831	44 923 825
Приходи от МЗ	8 946 152	9 930 017
Приходи от Общината	45 437	32 271
Приходи от пациентски такси /2/	357 767	343 777

Други *	2 718 500	2 686 482
ОБЩО:	**55 165 687**	**57 916 372**

В първите три реда се посочват получените средства на структурите, финансирани съответно от МЗ, НЗОК и общините:

- в данните за приходите от РЗОК се включват всички изплатени средства на лечебните заведения за болнична и извънболнична помощ и средствата, изплатени за лекарства на аптеките.
- данните за приходите от МЗ за публичните лечебни заведения за болнична помощ, които попълват таблиците по Методиката за разделно отчитане на разаходите, тези данни могат да се вземат от Приложение № 2 - Таблица за приходите на лечебното заведение.
- в приходите от МЗ се включват и тези на ЦСМП.
- данните за пациентските такси се предоставят от лечебните заведения за болнична помощ и от лечебните заведения за извънболнична помощ (ДКЦ, МЦ, ДЦ и др.), които без затруднение могат да подадат тази информация. Проблемно е предоставянето на такива данни от практиките за индивидуална първична и специализирана помощ.
- *тук се посочват средствата на делегираните от държавата дейности на общините и структури, извършващи медицинска дейност, необхванати в изброените по-горе (не се включва РЗИ).

Разпределение на средствата за здравеопазване между отделните видове медицинска помощ

Разпределение	**2017г.**	**2018г.**
Болнична помощ (в т.ч. и диспансери със стационар)	21 746 932	23 044 260
Извънболнична помощ	12 150 017	12 026 953
Спешна помощ	3 171 335	3 445 539
Други: делегираните от държавата дейности на общините, лекарствата, платени от РЗОК на аптеките и др.	18 097 403	19 399 620
ОБЩО:	**55 165 687**	**57 916 372**

Забележка: На ред ”ОБЩО” в двете таблици данните трябва да са еднакви.

АНАЛИЗ

Финансирането на здравеопазването представлява съвкупност от начини за набиране, разпределение и разходване на парични средства, необходими за възпроизводството на дейностите свързани с укрепването, опазването и подобряването здравето на населението.

Както през последните няколко години, така и за отчетната 2018г. основните източници на приходи за лечебните заведения в областта са Националната здравно осигурителна каса (НЗОК) - за лечение на болни по клинични пътеки, Министерство на здравеопазването (МЗ) - за лекуваните болни извън клиничните пътеки по НРД, приходи от общините и собствени приходи от продажба на услуги в т. ч. пациентски такси, други приходи и приходи от дарения.

Приходите на Държавните психиатрични болници (ДПБ) почти изцяло се формират

от МЗ, тъй като те са напълно бюджетни организации, а не са търговски дружества.

През последните няколко години психиатричните болници отчитат в минимален размер (от 1,5 до 3,5%) и други - собствени приходи, осново от наеми, дарения, продажба на стоки, медицински услуги и други.

През отчетната 2018 г., се запази тенденцията от предходната 2017г. към известно увеличение на общия размер на приходите по отношение финансирането на здравеопазните дейности в Ловешка област.

В цифрово изражение увеличението през 2018г., спрямо 2017г. е 2 750 685 лв., което представлява ръст от 4,99%. спрямо предходната година. За сведение увеличението през 2017 спрямо 2016г. беше 2,55%.

Увеличение на приходите отбелязваме в следните направления:

- НЗОК - 4,24 %;
- МЗ - 11,00 %;

Намаление на приходите се отчита при:

- пациентски такси - 4,07 %.
- други източници * - 1,19 %;
- от Общините - 40,80 %.

(Тук влизат само получените суми от община Троян за МБАЛ - Троян)

Трябва да се отбележи, че намалението на приходите при пациентските такси до голяма степен се дължи на факта, че през тази година по-малък брой практики за индивидуална първична и специализирана помощ и лечебните заведения за извънболнична помощ (СМДЛ, МЦ и др.), подадоха данни за получените суми от потребителски такси и съответно не са включени в справката.

С най-голям относителен дял в общия размер на приходите са тези от НЗОК - 77,57%, което представлява лек спад спрямо 2017 г. с 0,56%. (78,13% за 2017 г.)

На второ място се нареждат приходите от МЗ - 17,15% (за 2017 г. - 16,22%), което представлява ръст от 0,93%.

Средствата на делегираните от държавата дейности на общините по функция „Здравеопазване“ заемат трето място с 4,64% (спад от 0,29%), следвани от приходите от пациентски такси от 0,59 % (спад от 0,06%), спрямо 2017г.

За пета поредна година най-нисък и през 2018г. остава делът на приходите от общините. Намалението е както в абсолютни стойности, така и процентно, като остава символично - едва 0,056 % от общия размер на приходите, при 0,082% за 2017г.

През последните 5-6 години единствено община Троян подпомага финансово общинската болница в града.

Увеличения общ размер на средствата за финансиране в здравеопазването, пряко рефлектира при разпределението на средствата за здравеопазване по видове медицинска помощ. Средствата за разпределение през 2018 г. са увеличени с 2 750 685 лв. (4,99%).

Известно увеличение регистрираме при финансирането на спешната помощ - 274 204 лв. (8,65%), както и при „други дейности“ - делегираните от държавата дейности на общините по функция „Здравеопазване” и изплатените средства от НЗОК за аптеките.

Увеличението на средствата общо е 1 302 217 лв. (7,20%), като само за аптеките увеличението е 1 334 235 лв. (8,68%), докато за функция „Здравеопазване“ при общините в областта средствата са намалели с 32 018 лв. или (11,19%) спрямо 2017 г.

За разлика от предходните 3 години, увеличение забелязваме при финансирането на болничната помощ с 5,97%, или с 1 297 328 лв.

При извънболнична помощ, за разлика от предходния период, се наблюдава леко намаление от 1,02%, или със 123 064 лв.

Относителния размер на средствата за болнична помощ, спрямо общия размер на средствата за финансиране леко се увеличава през 2018г., спрямо 2017г. с 0,37%, (от 39,42 % на 39,79%), като заема най - голям дял в общия размер на средствата за финансиране.

Изплатените средства от РЗОК на аптеките за лекарства и средствата за общините по делегираните от държавата дейности заемат второ място с 33,50%, като само за аптеките

делът е 28,86%, а за функция „Здравеопазване“ при общините 4,64% от общите средства. Разпределените средства за извънболнична помощ заемат 20,7 % от всичките средства.

За поредна година на последно място с относителен дял от 5,95% остава спешната медицинска помощ.

Заключение

В Ловешка област с над два милиона и седемстотин хилади лева е увеличен общия размер на средствата за финансиране през 2018 година.

За пръв път от 3 години насам са увеличени средствата за болнична помощ с почти 6% или 1,3 милиона лева.

Обратната ситуация - леко намаляване на средствата за извънболнична помощ се наблюдава за пръв път от 3-4 години.

Този ръст в общия размер на средствона, явно все още не е достатъчен, защото ни държи далече от оптималното съотношение на необходимите средства за болнична и извънболнична помощ 3:1. При нас съотношението е 2:1. В това отношение ние не правим изключение с картината в национален мащаб.

Както за областта, така и за страната, основен проблеми за системата към момента и очевидно за сега много трудно разрешим е финансовият ресурс. Неоспорим факт е, че системата на обществено здравеопазване в България, като цяло продължава да работи в условия на недостиг на финансови средства.

От своя стана, недофинансирането, макар и обективен факт, много ефективно влияе на субективното усещане на населението и повишава неговата чувствителност към задълбочаващите се проблемите в здравеопазването и намаляване на доверието в системата.

Като втори проблем, обективно свързан с първия се очертава недостига на млади квалифицирани кадри в системата, което е валидно както за болничната, така и за извънболничната помощ. Все по-трудно се задържат вече обучените кадри в страната поради задълбочаващите се проблеми в сектора: *ниско заплащане, икономическа несигурност в страната и липса на оптимални условия за професионална реализация, стара на места материална база, нередовна доставка, а на моменти и липса на необходимите консумативи и лекарства.*

Независимо от всички проблеми, трябва да се търсят възможности за макар и частично компенсиране хроничното недофинансиране и липсата на кадри в системата.

Усилията следва да се насочат към маскималното използване на всички съществуващи резерви, а като възможни източници на средства биха могли да бъдат следните:

- Вътрешни резерви в системата на здравеопазване - *(преструктуриране, закриване и обединение на болници, намаляване на злоупотребите при обявяване на процедури по ЗОП, преразглеждане на цени на клинични пътеки).*

Именно огромните вътрешни резерви са основния и най-важен източник на бъдещо финансиране, а също и фактор за възвръщане на доверието в системата.

- Финансиране по европейски програми - *тук възможностите за усвояване на средства са големи и е важно те да бъдат оползотворени. Закупуването на съвременна апаратура и изграждането на нова и модерна база е основна предпоставка за качествено лечение и подобряване на ефективността на сектора*.

- Създаването на благоприятни условия за ефективна работа на медицинския персонал и задържане на вече обучените кадри в страната: - *подобрено заплащане в сектора, оптимални условия за професионална реализация чрез подобряване на материалната база, редовна доставка на необходимите консумативи и лекарства*.

- Намаляване на броя на здравнонеосигурените лица;

- Повишаване на осигурителната база.

Всичко това в средносрочен и дългосрочен план би се отразило благоприятно върху качеството на медицинските услуги и подобряване здравното обслужване на населението. Но за да заработи системата ефективно, е необходима правилна държавна политика, която да потърси истинските причини за лошото състояние на сектора, да осигури ново отношение

към здравето на хората, което да мотивира и осигурява високо качество на живот на населението в страната.

Здравеопазването трябва се е превърне в основен приоритет на държавата.

Забележки:

/1./ Посочените суми са по информация от РЗОК.

/2./ РЗИ - Ловеч не разполага с пълни данни за размера на приходите от пациентски такси в извънболничната помощ, поради което са възможни известни отклонения от цитирания %.

SWOT анализ на състоянието на системата на здравеопазване в област Ловеч

Силни страни	Слаби страни
1. Високата осигуреност със специалисти и лекари по дентална медицина в извънболничната помощ и добра осигуреност с легла за активно лечение, осигуряват добър достъп на населението до качествена медицинска помощ	1.1. Преобладават индивидуалните практики като форма на първична извънболнична медицинска помощ 1.2. Съсредоточаване на индивидуалните практики за специализирана извънболнична медицинска помощ в четирите по-големи общини Ловеч, Троян, Тетевен и Луковит 1.3. Липса на функциониращи легла за продължително лечение на територията на Ловешка област, предвид и възрастовата структура на населението 1.4. Възрастовата структура на лекарите и специалистите по здравни грижи в областта е изключително неблагоприятна; прогнозните данни са за ~60% в пенсионна възраст през 2024г.
2. Болничните лечебни заведения на територията на област Ловеч имат своята утвърдена позиция на пазара на болничните услуги	2.1. Необходимо е в спешен порядък да се оптимизира структурата и дейността на областната болница, която е основен стълб в системата на здравеопазните услуги 2.2. Забавя се структурната реформа на психиатричните стационари, което силно касае област Ловеч, предвид наличието на 407 психиатрични легла, това е свързано пряко със забавената реформа в системата на МТСП и общините, относно изграждането на алтернативни извънстационарни структури 2.3. Необходимо е да се приемат ясни критерии и медицински стандарти преди постъпване в резидентна социална услуга за пълнолетни лица. Все още не е приета Националната стратегия за психично здраве 2020 –2030 и Планът за действие към нея 2.4. Облекчаване на процедурата по

	финансиране на леглата за продължително лечение
3. Добра комуникация между отделните административни органи в системата на здравеопазването на територията на Ловешка област, както и на РЗИ – Ловеч с общинските ръководства и Областна администрация, което е предпоставка за успешни съвместни действия	3.1. Продължават затрудненията в окомплектоваността на ТЕЛК съставите – нежелание на лекарите да работят в ТЕЛК, липса на възможност за реален подбор на кадри, периодични затруднения във функционирането на ТЕЛК, което създава напрежение сред населението
4. Повишава се броя на ОПЛ с придобита специалност „Обща медицина“ - 67% са със специалност. На територията на област Ловеч няма заличени практики на основание §5, ал.2 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за лечебните заведения	4.1. Независимо от стартиралата промяна, продължава текучество на кадри в системата на спешната медицинска помощ, особено в по-малките общини на областта, и недостатъчна окомплектованост на спешните екипи в някои от филиалите
5. Укрепване и модернизиране на системата за спешна медицинска помощ; реализира се европейски проект по „Региони в растеж“	
6. Добра осигуреност на населението с аптеки	6.1. Липса на денонощна аптека и неравномерно разпределение на аптеките – липсват в повечето малки населени места 6.2. Неблагоприятна възрастова характеристика на фармацевтите в областта
1. Добре развита система от социални услуги	1.1. Недостатъчен капацитет на социланите услуги за възрастни хора и такива с хронични заболявания, изискващи продължителна грижа, вкл. медицинска

Благоприятни възможности	**Заплахи**
1. През последните години е налице тенденция към задържане на раждаемостта, макар и в стойности по-ниски от тези за страната. С благоприятна характеристика за областта са ражданията, отнесени към жените във фертилна възраст	1.1. Задържат се негативни демографски тенденции, по-силно изразени от тези за страната – по-ниска раждаемост в Областта спрямо страната, висока смъртност, нарастване на относителния дял на третата възрастова група
2. Териториалната близост с УМБАЛ – Плевен (35км. от Ловеч) осигурява оптимален достъп до липсващите в Ловешка област специалисти и здравни услуги	2.1. Демографските тенденции обуславят спецификата по отношение на потребностите на населението от Ловешка област от медицински услуги, както и добавянето на социалния фактор като съществено повлияващ нуждите от медико - социални услуги
3. Ангажираност на общинските ръководства към осигуряване на населението с първична медицинска помощ, както и отговорно отношение към състоянието на болничните лечебни заведения	3.1. През 2019 година общата болестност и заболеваемост бележат спад, което не може да бъде коментирано еднозначно. Трайното задържане на общата болестност и заболеваемост в Ловешка област на високи нива, както и значително по-високата болестност от някои класове болести, спрямо тази за страната, обуславя необходимостта усилията да се насочат основно към тези групи заболявания
4. Функционираща Областна здравна карта	4.1. Тенденцията в национален мащаб към намаляване на професионалистите по здравни грижи (медицинските специалисти) и намаляване на относителния дял на лекарите – специалисти е заплаха в по-дългосрочен план. Намалява мотивацията за повишаване на квалификацията сред всички категории персонал в здравеопазването. Пандемията от коронавирус постави на преден план въпросът с медицинските кадри. Най-голям недостиг има на лекари - инфекционисти и анестезиолози и медицинските сестри и България не прави изключение от световната тенденция

5. Макар и трудно стартира развитие на електронното здравеопазване и изграждане на интегрирана информационна система, електронно досие на всеки пациент, електронна здравна карта, електронни регистри и др.	5.1. Неадеквантно заплащане, демотивиращо работещите в някои сектори на системата на здравеопазването. Липсата на лекари и медицински специалисти не само в регионален, но и в национален мащаб

Предложения за решаване на проблемите

1. По-голяма част от проблемите изискват управленско решение на национално ниво и съответните нормативни промени, които да оптимизират структурата и организацията на медицинското обслужване.

2. Ангажиментът на системата на МТСП към създаването на алтернативни структури, които да подпомогнат деинституционализацията на психично болните, трябва да бъде по-точно регламентиран и с поставени срокове.

3. Необходимо е утвърждаване на стандарти и индикатори за качество на обслужването в извънболничната медицинска помощ, касаещи състоянието на пациентите, които постъпват на болнично лечение, изпълнението на които да е пряко свързано със заплащането от НЗОК.

4. Включване на професионалните организации на медицинските специалисти и на гражданското общество във вземането на решения за промени в състоянието и ефективността на управление в здравеопазването.

Регионални здравни приоритети

1. Осигуряване на оптимален достъп на населението от Ловешка област до различните нива на здравна помощ - активни действия за равномерно териториално разпределение на практиките за първична и специализирана извънболнична медицинска и дентална помощ.

2. Реформа в болничната помощ с приоритет на психиатричната стационарна помощ и увеличаване на леглата за продължително лечение, както и заплащане на съществуващите легла за продължително лечение.

3. Активно включване на РЗИ – Ловеч в реализирането на дейностите по националните и регионалните програми и политики.

4. Продължаване на междусекторното сътрудничество и партньорството с другите институции и най-вече с общините за постигане на реални положителни резултати по отношение на здравното обслужване на населението.

5. Активизиране на регистрираните регионални колегии на помощник-фармацевти и зъботехници с цел изпълнение на правилата за професионална етика, добрата медицинска и медико-техническа практика. Разширяване теоретичните знания и практическите умения, необходими за осигуряване на качествени здравни грижи. Непрекъснато повишаване квалификацията на специалистите по здравни грижи, работещи в спешната помощ.

юли, 2020
гр. Ловеч

Дирекция „Медицински дейности“
Регионална здравна инспекция - Ловеч